

Høgskolen i **Hedmark**

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

Hanne Stine Kind

Masteroppgave

Video på nett – en studie av det multimodale
samspillet i nyhetsartikler på VG Nett

(Video on the web - a study of the multi-modal
interaction in news articles in VG Nett)

Master i digital kommunikasjon og kultur

2012-2014

Samtykker til utlån hos høgskolebiblioteket

JA NEI

Samtykker til tilgjengeliggjøring i digitalt arkiv Brage

JA NEI

Forord

Høgskolen i Hedmark gir et aktuelt tilbud med sitt masterstudie i digital kommunikasjon og kultur. Det har gitt meg innsikt og spennende oppdagelser innenfor et felt som kontinuerlig er i utvikling.

For å fullføre mitt masteroppgaveprosjektet har mange gode krefter vært involvert. Jeg vil først takke små og store i min fine familie for tålmodighet og motivasjon gjennom to travle år. Dernest vil jeg rette en takk til arbeidsgiver NRK Hedmark og Oppland for innvilgning av to års studiepermisjon. Det har gjort det mulig å kombinere studier og familieliv. Studielivet hadde ikke vært det samme uten de faglige samtalene og kaffestundene med forfriskende medstudenter. Takk for to fine år! Den største faglige drahjelpa har veileder gitt meg, og jeg vil derfor til slutt rette en stor takk til Mona Pedersen ved Høgskolen i Hedmark for solid støtte.

Alle vurderinger og justeringer er til sist basert på mine vurderinger, og eventuelle feil er derfor undertegnede ansvar.

Hanne Stine Kind

Hamar, våren 2014

Sammendrag

Bakgrunnen for denne avhandlingen er knyttet til utviklingen av nettaviser og til dreiningen mot det visuelle i nettartikler. Jeg er selv journalist og har erfart at fokuset på bilder og video i nettartikler har økt de siste årene. Min antakelse har derfor vært at tekstens rolle har blitt mindre fremtredende i det multimodale samspillet i artiklene, og at de visuelle modalitetene har fått en mer dominerende rolle. Problemstillingen i denne avhandlingen er dermed hvilken rolle videoen spiller i det multimodale samspillet i artikler på VG Nett.

Avhandlingen er bygget på et eksplorativt design for å finne svar på problemstillingen, og jeg bruker videre kvalitative metoder med en induktiv tilnærming. Metodene er formet med utgangspunkt i tekstanalyse og kvalitative forskningsintervju. Fire nettartikler fra VG Nett er analysert og tre ansatte er intervjuet. Det teoretiske rammeverket er basert på sosiosemiotikk og retorikk, men også på punkter ved norsk mediehistorie. Her har særlig trekk ved attraksjonsfilmen på begynnelsen av 1900-tallet vært interessant.

Studien av det multimodale samspillet i nyhetsartikler på VG Nett har tydeliggjort at videoen på mange måter er det bærende elementet. Samtidig har analysene vist at tekstens rolle fortsatt har en betydelig rolle i det multimodale samspillet, og at denne modaliteten i stor grad er med på å forsterke de visuelle inntrykkene. Ansatte i VG bekrefter at videoen har fått større plass i produksjonen, og at levende bilder av en hendelse ”slår alt”. Samtidig påpeker både redaktør og journalister at verbalspråklige modaliteter fortsatt er viktige, og at samspillet mellom det visuelle og skriftlige er avgjørende.

Jeg har også funnet at det multimodale samspillet kan være en effektiv måte å kommunisere på for avsenderen. Slik har det multimodale samspillet i artikler også retoriske funksjoner, og en eldgammel overtalelseskunst viser seg å være gjeldende også innenfor digital kommunikasjon.

Abstract

The background for this thesis is connected to the development of internet newspapers and to the orientation towards the visual perception in internet articles. I am a journalist myself, and I have experienced that the focus on pictures and videos in internet articles has been increasing over the recent years. For this reason, I have assumed that the role of the text has become less apparent within the multi-modal interaction in the articles and that the visual modalities have acquired a more dominant role. Thus, the statement of the problem in this thesis is: which role do videos play in the multi-modal interaction in articles published by VG Nett.

The thesis is based on an explorative design to find answers to the statement of the problem, and I am furthermore using qualitative methods with an inductive approach. The methods have been developed on the basis of text analyses and qualitative research interviews. Four internet articles from VG Nett have been analysed, and three employees have been interviewed. The theoretical framework is based on social semiotics and presentation techniques, but also on topics from the Norwegian media history. In this context, it is particularly features from attraction films of the beginning of the 20th century which have been interesting.

The research of the multi-modal interaction in news articles in VG Nett have illustrated that video is the bearing element in many ways. At the same time, the analyses have shown that the text feature is still playing an important role in the multi-modal interaction, and that this modality is a huge factor in intensifying the visual impressions. VG employees confirm that the video has acquired a bigger part of the production and that live pictures of an occurrence «are beating everything else». At the same time, both the editor and journalists highlight that verbal language modalities are still important and that the interaction between the visual and the written features are decisive.

Furthermore, I have found out that the multi-modal interaction can be an efficient way to communicate, for the sender. This way, the multi-modal interaction in articles has also rhetorical functions, and an age-old power of persuasion is apparent to be applicable for digital communication as well.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract.....	5
Innhold.....	6
Illustrasjoner	9
1. Innledning.....	10
1.1. Digital hverdag	11
1.2. Egne erfaringer.....	12
1.3. Problemstilling og forskningsspørsmål	14
1.4. Oppgavens struktur	15
2. Teoretisk rammeverk.....	16
2.1. Sosialesemiotikk.....	16
2.2. Multimodalitetsteori	17
2.2.1. Modalitetsbegrepet.....	18
2.2.2. Multimodal retorikk.....	19
2.3. Milepæler i norsk mediehistorie.....	19
2.3.1. Det skrevne ord	20
2.3.2. Norsk nyhetspresse	20
2.3.3. Fotografiet	21
2.3.4. Filmen.....	21
2.3.5. Radio og TV	22
2.3.6. Datahistorie.....	23
3. Metode og begrepsavklaringer	25
3.1. Studiets design	25
3.2. utfordringer	27
3.3. Fremgangsmåte.....	28
3.3.1. Analyseredskap	29
3.3.2. Multimodal redundans.....	29
3.3.3. Funksjonell spesialisering	29
3.3.4. Kohesjonsmekanismer	29
3.3.5. Elementnivå og helhetsnivå.....	31

3.3.6. Kontekstualisering	31
3.4. Reliabilitet og validitet	32
3.5. Kvalitativt forskningsintervju	32
3.5.1 Hvorfor intervju?.....	32
3.5.2. Forberedelse og bruk av intervjuguide	34
4. Næranalyse av nettartikler	35
Artikkel 1: Folkets dom: "Helt natta, Jensen!"	37
4.1. Innhold og komposisjon.....	37
4.2. Elementnivå: modaliteter.....	39
4.2.1. Stillbilde og video.....	39
4.2.2. Skrift og hyperlenker.....	41
4.3. Helhetsnivå: multimodale samspill	43
4.3.1. Funksjonell spesialisering.....	43
4.3.2. Framing	44
4.3.3. Kohesjonsmekanismer	45
4.3.4. Retoriske appellformer og kulturell kontekst.....	47
4.4. Delkonklusjon	48
Artikkel 2: Elgen i bassenget	48
4.5. Innhold og komposisjon.....	48
4.6. Elementnivå: modaliteter.....	49
4.6.1. Stillbilde og video.....	50
4.6.2. Skrift og hyperlenker.....	51
4.7. Helhetsnivå: multimodale samspill	52
4.7.1. Multimodal redundans og funksjonell spesialisering	52
4.7.2. Kohesjonsmekanismer	53
4.7.3. Kulturell kontekst og retoriske appellformer	54
4.8. Delkonklusjon	55
Artikkel 3: Ny overvåkningsvideo viser flammene etter dødsulykken	55
4.9. Innhold og komposisjon.....	55
4.10. Elementnivå: modaliteter	56
4.10.1. Stillbilde og video	56
4.10.2. Skrift.....	58
4.10.3. Hyperlenker	58
4.11. Helhetsnivå: multimodale samspill.....	59
4.11.1 Kohesjonsmekanismer.....	59
4.11.2. Kulturell kontekst og retoriske appellformer.....	60

4.12. Delkonklusjon	61
Artikkel 4: Falsk døvetolk på Mandela-sermoni	61
4.13. Innhold og komposisjon	61
4.14. Elementnivå: modaliteter	62
4.14.1. Stillbilde og video.....	62
4.14.2. Skrift og hyperlenker	63
4.15. Helhetsnivå: multimodale samspill	64
4.15.1. Kohesjonsmekanismer	64
4.15.2. Kulturell kontekts og retoriske apellformer	66
4.16. Delkonklusjon	66
4.17. Sammenligning og funn	67
5. Intervjuer	70
5.1. Intervju med redaktøren i VGTV	70
5.1.1. Den første videoen	70
5.1.2. Vendepunkt med Britney Spears	71
5.1.3. Selvtillit med “Fanthomas”	72
5.1.4. Video på nett.....	73
5.1.5. Tekstens rolle.....	74
5.2. Intervju med journalister på VG Nett	75
5.2.1. Videoens rolle	75
5.2.2. Tekstens rolle.....	76
5.3. Delkonklusjon	77
6. Avslutning og diskusjon av funn	78
6.1. Paralleller til attraksjonsfilmen	78
6.2. Verbaltekstens vesentlighet	80
6.3. Svar på problemstillingen	80
7. Litteraturliste	82
Andre referanser	83
8. Vedlegg	84
Intervjuguide VGTV-redaktør	84
Intervjuguide nettjournalister.....	85

Illustrasjoner

Illustrasjon 1: Skjermdump fra Dagbladet om rettssak.....	s. 11
Illustrasjon 2: Skjermdump fra NRK i 2001.....	s. 13
Illustrasjon 3: Oversikt over Theo van Leeuwens kohesjonskategorier.....	s. 30
Illustrasjon 4: Skjermdump av de fire utvalgte artiklene på VG Nett.....	s. 36
Illustrasjon 5: Skjermdump av artikkelen om Siv Jensen.....	s. 38
Illustrasjon 6: Skjermpdump av åpningsbildet på Jensen-video.....	s. 40
Illustrasjon 7: Skjermdump av titler i artikkelen om Siv Jensen.....	s. 41
Illustrasjon 8: Skjermdump av hyperlenke i artikken om Siv Jensen.....	s. 42
Illustrasjon 9: Utklipp fra videoen om Siv Jensen.....	s. 44
Illustrasjon 10: Eksempel på framing som kohesjonsmekanisme.....	s. 45
Illustrasjon 11: Eksempel på komposisjon som kohesjonsmekanisme.....	s. 46
Illustrasjon 12: Skjermdump av bildekollasj om elgkalv.....	s. 49
Illustrasjon 13: Skjermdump av kategorien <i>Utrolige historier</i>	s. 52
Illustrasjon 14: Eksempel på informasjonskobling mellom bildetekst og bilde.....	s. 54
Illustrasjon 15: Eksempel på hypertekster.....	s. 59
Illustrasjon 16: Eksempel på forsterkning i bildet av døvetolk.....	s. 64
Illustrasjon 17: Eksempel på tekstens rolle i artikkel om døvetolk.....	s. 65
Illustrasjon 18: Skjermdump fra serien om "Fanthomas".....	s. 72
Illustrasjon 19: Skjermdump fra YouTube om Bjørnsons begravelse.....	s. 79

1. Innledning

Det er lite som kan måle seg med stemningen i en nyhetsredaksjon dersom muligheten for å vise levende bilder fra en viktig eller spektakulær hendelse byr seg. Videoens potensiale til å dokumentere og underholde er unik, og gir leseren noe annet enn stillbilder og verbaltekst. ”Video på nett” har derfor blitt et uttrykk de fleste nettjournalister kjenner og forholder seg til, og er en viktig faktor i mange nettredeksjoner.

Omfanget av videoer i nettartikler henger også sammen med den teknologiske utviklingen. Det har på kort tid blitt enklere også for avisredaksjonene å publisere levende bilder. Samtidig har leserne i økt grad fått tilgang på utstyr som gjør det enkelt å filme og dele videoer, deriblant smarttelefonen. Tall fra TNS Gallup viser at hele 80 prosent av den norske befolkning i 2013 oppgir å ha en smarttelefon (2013). Det finnes dermed en rekke mer eller mindre dyktige fotografer rundt om i landet, og verden for øvrig, som kjapt kan levere videoopptak til en nettavis.

Flere medier har også utnyttet teknologien til å produsere direktesendinger, TV-program og TV-serier på nettet. På dette feltet er blant annet VG fremtredende med VGTV og VG Live som selvstendige element. Også andre medier tilbyr egne direktesendinger med levende bilder på nettet ved store hendelser. Under rettsaken med den overgrepstiltalte ordføreren i Gudbrandsdal i 2013 ble dette svært tydelig. De fleste nettaviser rapporterte ved hjelp av egen direktesending på nett-TV og video fra rettslokalene, noe bildet under illustrerer:

Illustrasjon 1: Skjermdump fra Dagbladet. De fleste nettavisene i Norge dekket ordførersaken i 2013 ved hjelp av levende bilder.

1.1. Digital hverdag

Mulighetene knyttet til digitale medier har gjort kårene for papiravisene tøffere. Tall fra Norsk mediebarometer viser at lesing av nettavis for første gang gikk forbi lesing av papiravis i 2013 (medienorge, 2014). Nettavisene har i stor grad overtatt posisjonen til papiravisene som lenge dominerte nyhetsformidlingen i Norge:

I 2013 leste 51 prosent av befolkningen én eller flere papiraviser en gjennomsnittsdag, mot 55 prosent ett år tidligere. Denne utviklingen har pågått lenge. I 1997 var andelen papiravislesere på 84 prosent (Statistisk sentralbyrå, 2014).

Papiravisen har blitt spådd en dyster fremtid av mange, og for to år siden uttalte BI-forsker Erik Wilberg til avisa *Journalisten* at nullpunktet vil være nådd rundt 2025. Wilberg sier han har ”sett på kurvene i 25 år og de peker dessverre bare i én retning: nedover. Det vil føre til en gradvis overgang til digitale medier. Spørsmålet er bare hvor raskt det går” (Johansen, 2012). Nordmenn vil altså ha nyhetene på nettet, og dermed følger også annonsørene etter, viser tall fra Norges største aviseier, Schibsted (Lerøen, 2014). I løpet av de tre første månedene i år tapte Schibsted 50 millioner kroner. Kulturminister Torhild Widvey sa nylig til NRK at hun erkjenner at papiravisene har en tøff økonomisk tid, og at det er viktig med en rask omstilling fra mediehusene sin side:

Det er veldig viktig å ta den utfordringen, og tilpasse driften av mediehusene etter folk sine nye vaner. Avisene må få folk til å gå fra papir til digitalt, og det er jeg sikker på at avisene klarer, sier Widvey (Lerøen, 2014).

De teknologiske mulighetene er altså ulike for papiravisen og nettavisen. Målet er imidlertid det samme. Publikum skal underholdes og oppdateres på en effektiv måte. Dette gjør nettavisene med litt andre virkemidler enn papiravisen. I dag kombineres tekst med både stillbilder, hyperlenker, grafikk og ikke minst levende bilder. Gamle formidlingsmetoder knyttes sammen og skaper nye. Leseren har blitt vant til å forholde seg til flere elementer enn tekst og bilde i en papiravis. Multimodale samspill har blitt en del av den digitale hverdagen.

Denne formidlingsformen har fanget min interesse blant annet fordi jeg selv jobber som nettjournalist. Fokuset på å fremskaffe video til nettartikler har på kort tid blitt en betydelig del av nettjobben. I det følgende vil jeg derfor reflektere over noen av erfaringene jeg har fra NRK knyttet til produksjonen av nettartikler, og videre på forholdet til visuelle og tekstlige modaliteter.

1.2. Egne erfaringer

NRK startet sin nyhetsproduksjon på nettet i 2000. Før dette ble det publisert kopier av tekst-tv-meldinger på NRKs nettside. Dette var korte tekster som gjerne ikke strakk seg over mer enn 10-12 linjer. På denne tiden ble jeg ansatt i NRK Hedmark, og jeg deltok i arbeidet med utviklingen av den nyetablerte lokale nettsiden. De første årene utgjorde imidlertid nettjobben kun en liten del av de godt etablerte radio- og TV-vaktene. Det var sjeldent å ha reportervakter som kun handlet om nettet.

Artiklene som ble lagt ut på denne tiden var korte og tekstbaserte, slik som i eksempelet under. Det var lite bruk av bilder, lange tekstdeler og mellomtitler. I denne perioden var nettsiden på mange måter en etterligning av radionyheterne og introene til TV-sakene. Slik ga nettartiklene liten merverdi for leserne utover at teksten var publisert på internett.

NRK Valg 2001 Hedmark

ter er du: [NRK](#) > [Nyheter](#) > [Distrikt](#) > [NRK Hedmark og Oppland](#) > [Valg 2001 Hedmark](#) Oppdatert 30.05.2002 07:15

DISTRIKT

- NRK Hedmark og Oppland
- NRK Hordaland
- NRK Møre og Romsdal
- NRK Nordland
- NRK Rogaland
- NRK Sogn og Fjordane
- NRK Sørlandet
- NRK Troms og Finnmark
- NRK Trøndelag
- NRK Østafjells
- NRK Østfold
- NRK Østlandssendingen

FYLKESPARTIER PÅ INTERNETT

- Arbeiderpartiet
- Høyre
- Fremskrittspartiet
- Senterpartiet
- Kristelig folkeparti
- Sosialistisk Venstreparti
- Venstre
- Rød Valgallianse
- Miljøpartiet de Grønne
- Pensjonistpartiet

Ap mest fram, H og KrF mest tilbake

Publisert 11.09.2001 13:11

Arbeiderpartiet går mest fram og Høyre og KrF mest tilbake, i en ny meningsmåling som Markedsinfo har gjort for Hamar Dagblad/Østlendingen.

Arbeiderpartiet får 36,8 prosent og det er fram 3,7 prosentpoeng. Grethe Fossum er glad for framgangen, men hopper ikke i taket over at hun selv er inne:

- Jeg er glad for at Arbeiderpartiet går fram, men jeg tar ingen ting for gitt før etter valget, sier Grethe Fossum.

Det er KrF som har mistet sitt mandat til Arbeiderpartiet. Slik det ser ut nå, får ikke Åse Wisløff Nilsen fortsette på Stortinget.

- Det er tragisk. Jeg håper og tror på en periode til på Stortinget. Jeg har ikke fått utrettet alt jeg har planlagt, sier Åse Wisløff Nilsen.

Men det er Høyre og ikke KrF som er nærmest til å kapre det siste mandatet. Selv om Høyre går tilbake er de fortsatt nest størst i Hedmark, og altså svært nær å få to mandater til Stortinget. Og da er det mest sannsynlig Arbeiderpartiet og Grethe Fossum de vil ta det fra.

SØK

Søk

SØK I SKATTELISTENE

FORNAVN

ETTERNAVN *

SØK

Avansert søk

Connection time-out

NYTTIG

- Førstegangsvælger?
- Skal du stemme på valgdagen?
- Skal du forhåndsstemme?
- Hvordan du kan endre på stemmeseddelen
- Valgkort
- Stemmerett og manntall

VALGLENKER

- Hedmarksbenken 1997-2001
- Valg - 99
- Valg - 97
- Valget 2001 i NRK
- Skolevalg

10 SISTE VALG 2001 HEDMARK

30.05.2002 07:15
11.09.2001 13:11

Illustrasjon 2: Skjermpdump fra nettartikkel på [nrk.no/ho](#) i 2001. På denne tiden var teksten ofte lik nyhetsmeldingene på tekst-tv og på radio.

Etter hvert ble netttjournalistikken mer i fokus, og i 2007 økte NRK satsingen på nettnyheter (Fordal, 2014). I denne fasen ble nettet også viktigere på distriktskontorene, så også i sammenslåtte NRK Hedmark og Oppland. Nå ble bruk av bilder i nettartikler mer viktig. Bildene som ble brukt fikk også større plass i artiklene, og det var et pluss om det var mange bilder i sakene. I tillegg ble det noe vanligere at journalister reiste ut får å dekke hendelser også for nettet. Den tradisjonelle tankegangen om at radio og TV måtte prioriteres først satt nok likevel sterkt i.

Utviklingen og prioriteringen av nettet har økt ytterligere siden den gang. I dag er det egne nettvakter både morgen og kveld på distriktskontorene i NRK, og hovedkontoret i Oslo har døgnbemanning. Å ha nettvakt innebærer blant annet å produsere grundige nyhets- eller featurereportasjer, og målet er å illustrere fortellingene med levende bilder eller stillbilder. Satsingen mot nettet ble imidlertid særlig tydelig i NRK høsten 2013. Den 2. oktober ble de

lokale TV-sendingene rundt om i landet kortet ned med fem minutter. Ressursene som ble frigitt som følge av dette skulle brukes på nettproduksjon.

Mine erfaringer fra NRK har ført til flere refleksjoner rundt utviklingen av nettet. Jeg mener blant annet det har vært en gradvis dreining mot det visuelle i nyhetsproduksjonen. Bildene og videoene har blitt mer sentrale, og blir regnet som viktige kriterier for en god nettreportasje. Videre har jeg blitt nysgjerrig på hva denne endringen har betydd for nettartiklene generelt og videoen og tekstens posisjon spesielt. Mine antakelser er at videoen i stor grad dominerer nettartiklene og at verbalteksten har blitt mindre viktig. For å finne ut av dette bestemte jeg meg tidlig for å undersøke artikler på VG Nett. Dette fordi VG i dag regnes som landets største nettavis, og fordi det trolig er enklere å analysere stoff som ikke har tilknytning til egen arbeidsplass.

1.3. Problemstilling og forskningsspørsmål

Forskningen på feltet nettjournalistikk har blant annet handlet om journalistens nye rolle, økonomiske utfordringer og andre konsekvenser av overgangen fra papir til nett. Det har også blitt gjort analyser av ulike nettsteder ut fra form og innhold (Engebretsen, 2010), men dette har først og fremst omhandlet forholdet mellom tekst og bilder. Jeg mener det derfor er både viktig og relevant å også undersøke nettartikler med fokus på videoens rolle.

Målet med denne avhandlingen er med andre ord å kunne bidra til økt refleksjon rundt det multimodale samspillet i nettartikler. For å avgrense og spesifisere tematikken i oppgaven har jeg utformet denne problemstillingen:

Hvordan samspiller videoen med andre modaliteter i nyhetsartikler på VG Nett?

Forskningsspørsmålene jeg vil bruke for å finne svar er som følger:

- hvilke modaliteter inneholder nettartiklene?
- hvordan samspiller de ulike modalitetene?
- hvor fremtredende er de ulike modalitetene i artiklene i forhold til hverandre?
(er det noen som tar større plass enn andre?)
- hvordan opptrer videoen i forhold til de andre modalitetene?

Jeg har videre valgt å analysere fire artikler fra VG Nett, samt å intervjuere redaktøren i VGTV og to nettjournalister på VG Nett. Jeg tror en kombinasjon av tekstanalyse og forskningsintervju kan gi interessante svar på avhandlingens problemstilling.

1.4. Oppgavens struktur

Oppgaven er delt inn i seks hovedkapitler. Den første delen presenterer den overordnede teorien som er rammeverket for næranalysen. Sosiosemiotikk og multimodalitetsteori er sentralt her i tillegg til hovedlinjer i norsk mediehistorie.

Videre følger en oversikt over metodevalg og begrepsavklaringer. Blant annet opererer sosiosemiotikken med flere uttrykk jeg mener det er naturlig å forklare. I kapittel 4 følger næranalyse av fire nettartikler fra VG Nett, og hver analyse går inn på element- og helhetsnivå før tolkningen av det multimodale samspillet presenteres.

Kapittel 5 viser hovedpoengene fra de kvalitative forskningsintervjuene med ansatte i VG Nett. I den siste delen av oppgaven diskuterer jeg og oppsummerer funnene fra de to undersøkelsene. Til slutt følger litteraturliste, andre referanser og vedlegg som har relevans for oppgaven.

2. Teoretisk rammeverk

Valg av relevant teori er viktig for å kunne finne gode svar på problemstillingen og forskningsspørsmålene om multimodalitet. Mine antakelser går som nevnt på at videoen som modalitet utgjør en dominerende rolle i det multimodale samspillet i nettartikler, og at dette trolig svekker verbaltekstens rolle. For å sette denne tematikken inn i en større sammenheng har jeg valgt å plassere oppgaven innenfor et medieteoretisk perspektiv. Dermed kan dagens multimodale artikler på VG Nett vurderes og speiles mot godt forankrede tanke sett. Dette kan videre gi nyttige perspektiver på analysene.

Teoriene om mediene er imidlertid mange avhengig av hvilke verdsett som ligger til grunn. De er utviklet for blant annet å kunne forklare samspillet mellom medier, mennesker, økonomi, classeskille også videre. I denne avhandlingen hvor fokuset er knyttet til kommunikasjonsaspektene ved digitale medier har jeg valgt å støtte meg på det som de siste årene har blitt betegnet som *multimodalitetsteori*. Denne retningen er utviklet fra sosialesemiotikken og det semiotiske aspektet ved ulike ytringer (Engebretsen, 2007). I det følgende vil jeg derfor gi en oversikt over sider ved sosialesemiotikken som har vært toneangivende for multimodalitetsforskningen. I følgende kapittel skal jeg derfor gjøre rede for dette teoretiske rammeverket.

2.1. Sosialesemiotikk

Den australske lingvisten Michael Halliday blir gjerne regnet som opphavsmannen til sosialesemiotikken. Halliday var opptatt av språket som system, men også som et instrument for å skape mening for mennesket. Han forenklet tidligere teorier, og påsto at alle språk omfatter tre typer basale ressurser; ressurser til å uttrykke meninger om verden, til å etablere og utvikle den sosiale relasjonen mellom språkbrukerne og ressurser til å realisere språket som sammenhengende – koherente – tekstshelheter (Halliday, 1985). Ressursene kaller han språkets metafunksjoner og de forklares som den ideasjonelle, den mellompersonlige og den tekstuelle metafunksjonen. Disse tre funksjonene kan være nyttige kategorier for analyse av multimodale tekster, skriver Engebretsen (2007). Han mener de viser til grunnleggende aspekter ved alle typer tekster i alle typer medier.

Halliday ser altså på språket som både system og prosess, og han bruker begrepet systemisk-funksjonell grammatikk (SFL) om den måten han oppfatter språket på. Systemisk viser til den strukturelle siden av språket, mens funksjonell peker på Hallidays påstand om at språkssystemene er en del av vår sosiale samhandling. Halliday har imidlertid fokusert på talt og skrevet verbalspråk i sine studier, mens senere sosialsemiotikere har videreutviklet teoriene hans til også å gjelde andre tegnsystemer. De to mest kjente og innflytelsesrike forskerne innenfor denne retningen er Gunther Kress og Theo van Leeuwen, og videre vil jeg peke på noen av hovedlinjene i deres arbeid.

2.2. Multimodalitetsteori

Sosialsemiotikerne Gunther Kress og Theo van Leeuwen har videreført noe av Hallidays filosofi. De har blant annet forsøkt å tilpasse teorien til også å gjelde multimodale tekster, og slik blir denne retningen relevant for mine analyser av artikler på VG Nett. Også blant norske språkforskere har multimodalitetsteorien fått innpass. Forfatter Anne Løvland poengterer blant annet at denne teorien er nyttig fordi den tilbyr nyttige begreper for å analysere og forstå ulike samspill mellom kultur, situasjon og multimodale uttrykk (Løvland, 2010). Løvland har doktorgrad i nordisk språkvitenskap med en avhandling om sammensatte elevtekster. Hun mener at behovet for en egen multimodalitetsteori skyldes utviklingen av nye medier og kommunikasjonsformer som nettaviser og web-tv hvor verbalspråk, lyd og bilder kombineres på ulike måter. Løvland har tolket og oversatt flere av begrepene til Kress og van Leeuwen, og jeg støtter meg på noen av disse i min teoretiske tilnærming.

Det er imidlertid viktig å påpeke at teorien til Kress og van Leeuwen ikke er en rendyrket teori. Flere omtaler retningen mer som et teoretisk perspektiv og knytter den gjerne opp mot andre teorier. I mitt tilfelle vil multimodalitetsteorien kobles til den klassiske retorikken, noe jeg kommer tilbake til senere i kapitlet. Van Leeuwen beskriver selv multimodalitetsteorien slik i sin bok *Introducing Social Semiotics*:

Social semiotics is not 'pure' theory, not a self-contained field. It only comes into its own when it is applied to specific instances and specific problems, and it always requires immersing oneself not just in semiotic concepts and methods as such but also in some other field (...). Social semiotics is a form of enquiry. It does not offer ready-made answers. It offers ideas for formulating questions and ways of searching answers (van Leeuwen, 2005, s. 1).

Også Gunther Kress understreker at ”we do not yet have a theory which allows us to understand and account for the world of communication as it is now” (Kress, 2010, s. 412). I boka *Multimodality: A Social Semiotic Approach to Contemporary Communication* starter Kress med å understreke at multimodalitetsteorien har utgangspunkt i ulike perspektiver. Sammen har Kress og van Leeuwen derfor forsøkt å utforme en retning som kan møte nyere kommunikasjonsformer. Løvland utdyper hva som er kjernen i sosialesemiotisk teori:

Sosialesemiotisk teori har menneskeleg meningssskaping som studieobjekt. Meningssskaping er det som skjer når menneske produserer, gjensker og oppfatter mening i ulike former for kommunikasjon. Sosialesemiotikken er oppteken av både prosessen, produktet og effekten av den kommunikative handlinga (...). Sosialesemiotikken opnar for å studere alle menneskelege tydingssystem, sjølv om språkssystem nok har vore sterkast fokusert i studiar som bygger på denne teoretiske retninga (Løvland, 2006, s. 46-47).

2.2.1. Modalitetsbegrepet

En gjennomgang av sosialesemiotikk og multimodalitetsteori krever en avklaring av flere sentrale begrep. Et av dem er begrepet *modalitet* som ofte brukes synonymt med uttrykket *semiotisk ressurs*. Jeg velger å bruke begrepet modalitet gjennom oppgaven, og jeg forstår en modalitet som en måte å uttrykke mening på. Det er ingen gitt definisjon på verken dette begrepet eller mange andre begrep innenfor sosialesemiotikken. Grunnen er trolig at det hersker noe usikkerhet blant forskerne om hva som ligger i de forskjellige begrepene. Det viser blant annet måten Kress og van Leeuwen omtaler modalitetsbegrepet på. Kress på sin side ser den materielle formen og den kulturskapte organiseringsmåten som sentrale sider ved modalitetene, skriver Løvland. Han uttrykker at ”mode is the name for a culturally and socially fashioned resource for representation and communication. Mode has material aspects, and it bears everywhere the stamp of past cultural work, among other things the stamp of regularities of organsiation” (Kress, 2003, s. 45).

Theo van Leeuwen viderefører modalitetsbegrepet til Kress med sin definisjon av semiotisk ressurs hvor han fokuserer mer på hvordan kommunikasjonen foregår:

...as the actions and artefacts we use to communicate, whether they are produced physiologically – with our vocal apparatus; with the muscles we use to create facial expressions and gestures, etc. – or by means of technologies – with pen, ink and paper; with computer hardware and software; with fabrics, scissors and sewing machines (van Leeuwen, 2005, s. 3).

Likevel går begrepene i hverandre, og skillet er uklart. Jeg støtter meg til Løvland som minner om at det å definere modalitetene i en multimodal tekst først og fremst et redskap til hjelp for videre multimodal analyse (Løvland, 2010). Det er også en viktig presisering at modalitet innenfor sosiosemiotisk teori ikke er det samme som et medium slik som radio, TV og avis.

2.2.2. Multimodal retorikk

Innenfor norsk multimodalitetsforskning har flere knyttet sosiosemiotikken til den klassiske retorikken. I mitt tilfelle blir dette også naturlig med tanke på at avsenderen har relativt klare intensjoner. VG Nett er en del av en stor mediebedrift som enkelt sagt skal tjene penger på journalistikk. I konkurranse med andre mediebedrifter og nettaviser vil VG Nett forsøke å oppnå bredest mulig gjennomslag for sine artikler. I dette perspektivet mener jeg det derfor er viktig å trekke inn begreper fra retorikken.

Faget retorikk er trolig det eldste av alle humanvitenskaplige fag, og Aristoteles (384-322) blir regnet som opphavsmannen. Retorikk omhandler både form og innhold, og kan knyttes til all type språkbruk. Derfor viser retorisk analyse seg ”å vere ein nyttig reiskap for tekstskaping og tekstanalyse først og fremst fordi det er ein språketeori som er knytt til etikk og handling”, skriver forfatterne av boka *Tekst i tale og skrift* (Askeland, Otnes, Skjelbreid, & Aamotsbakken, 2003b, s. 80-81). De velkjente begrepene logos, pathos og ethos er derfor nyttige verktøy. Logos viser til tanke og fornuft, ethos til talerens troverdighet og pathos til følelser. Retorikk handler med andre ord om tekstlig overbevisning, og begrepene over blir gjerne omtalt som ”overtaleelsesmidler”. Disse teknikkene har blitt brukt på ulike måter gjennom de fleste epoker i mediehistorien. For å sette nettavisen inn i en historisk sammenheng vil jeg i det følgende trekke opp noen hovedlinjer i den norske mediehistorien.

2.3. Milepæler i norsk mediehistorie

Mediehistorien kan også gi en pekepinn på hvordan vektingen mellom det tekstbaserte og det visuelle i journalistikken har fremstått. Et blikk tilbake på hvordan bilder og tekst har blitt presentert i norske medier opp igjennom årene kan gi nyttige perspektiver på samspillet mellom modaliteter i nettartikler i dag. Dette er bakgrunnen for oversikten som følger i avsnittene under.

Det er imidlertid utfordrende å gi en fullstendig framstilling av norsk mediehistorie. Begrepet "mediehistorie" er i seg selv et relativt ferskt begrep (Bastiansen & Dahl, 2008, s. 15), og det er vanskelig å fastslå når den starter, og hva som kan og bør kategoriseres som *media*. Forfatterne Henrik Grue Bastiansen og Hans Fredrik Dahl har gjort et forsøk. De ønsket å etablere en "helhetlig forståelse av mediernes utvikling..." (Bastiansen & Dahl, 2008, s. 9), og har gjort dette ved å studere "det totalbilde som de ulike mediene danner innenfor ulike historiske epoker" (ibid., s. 9). Resultatet ble boka *Norsk Mediehistorie* som etterhvert har blitt en etablert del av undervisningen ved flere medieinstitusjoner. Med denne som utgangspunkt vil jeg trekke fram noen av viktigste punktene fra mediehistorien i Norge.

2.3.1. Det skrevne ord

Skriften og boka kan regnes som de første milepæler i norsk mediehistorie. Den skriftbaserte kulturen ble innført omtrent samtidig med kristendommen rundt år 1000. Etterhvert ble det skrevne brev en viktig formidlingsform, særlig mellom høytstående personer. Det neste store skillet i mediehistorien kom da Johann Gutenberg (ca. 1397-1468) oppfant boktrykkerkunsten i de tyske byene Strasbourg og Mainz rundt 1450. Boktrykkerkunsten regnes av mange for å være av de mest betydelige oppfinnelser i menneskets historie:

Trykkekunsten kan sies å innlede den egentlige mediehistorien. Den gjorde det mulig å *masseprodusere* identiske tekster for et publikum av individuelle lesere som befant seg på mange ulike steder samtidig. Den samme boken kunne bli lest over hele Europa. Den trykte boken fikk et spredningsmønster som gikk fra ett trykkeri til mange lesere – altså *fra – en – til – mange* – og dette er siden blitt den moderne massekommunikasjonens struktur (Bastiansen & Dahl, 2008, s. 25).

2.3.2. Norsk nyhetspresse

Den første avisa i Norge var *Norske Intelligenz-Seddeler*, som ble startet av boktrykker Conrad Schwach i Christiania i 1763. Allerede i første utgivelse var frieriet til publikum tydelig, skriver Bastiansen og Dahl (2008, s. 48). Forsida til Norges første avis viser allerede her viktige trekk ved avisene som medium:

... den henvendte seg gjerne direkte til leserne, men fungerte også i samspill med dem; ja, den anrettet hele innholdet sitt for å komme leserne i møte. For å overleve var avisen avhengig av lesernes respons; det vil si at de sendte inn artikler til avisen (Bastiansen & Dahl, 2008, s. 50).

I 1807 kom så de første norske nyhetsavisene som hadde som hovedoppgave å formidle siste

---

nytt. Med grunnloven i 1814 og beslutningen om trykkefrihet i Norge ble imidlertid grunnlaget for den lesende offentligheten lagt.

2.3.3. Fotografiet

Rundt 1850 nådde den industrielle revolusjonen Norge. Denne perioden fikk stor innvirkning på tidas formidlingsformer, skriver forfatterne:

Ja, den var selve forutsetningen for hele rekken av tekniske nydannelser som kom på løpende bånd fra 1850 til 1920. Det gjaldt ikke bare telegrafene, telefonen, fonografen og gramofonen, men også fotografiet og kinematografen – som banet veien for det første nye, store massemediet etter pressen: filmen (Bastiansen & Dahl, 2008, s. 154).

Fotografiet fikk sitt store gjennombrudd i Norge i andre halvdel av 1850-årene. Selve teknikken ved fotograferingen har imidlertid en forhistorie som går helt tilbake til 1820- og 30-årene. Verdens første bilde ble fremstilt i 1826 av en franskmann. Fotografiet gjorde sterkt inntrykk og skapte naturlig nok engasjement hos folk. ”En forbløffet verdens første oppfatning var altså at det var naturen selv som hadde lagd det fotografiske bildet”, skriver Bastiansen og Dahl (2008, s. 187).

Etter hvert nådde fotografiet også pressen. Tidligere hadde illustrasjonene i avisene bestått av tegninger, tresnitt eller litografiske stentrykk. Med fotografiet fikk avisene et nytt virkemiddel som virkelig kunne fremme nyhetsjournalistikken (ibid., s.193).

Pressefotografiet kunne nå fram til publikum på en annen måte, og bildene viste alt fra hendelser til portretter og landskapsbilder. Snart sto fotografiet for en ny bildekultur, skriver Bastiansen og Dahl. En kultur som preget både offentlige og private uttrykksformer. Og som var forløperen til den neste store begivenheten i mediehistorien – nemlig de levende bildene.

2.3.4. Filmen

Filmen gjorde et voldsomt inntrykk da den ble en realitet midt på 1890-tallet.

Cinematografen - det bevegelige fotografiet – var trolig det største av alle epokegjørende tekniske oppfinnelser på 1800-tallet, skriver Bastiansen og Dahl (2008, s. 195). Filmen ble det første massekommunikasjonsmiddelet. Etter hvert ble filmen knyttet til kinolokalene, og spillefilmen utviklet seg til et populært tilbud for publikum.

Kinohistorien har blitt fortalt med hovedfokus på narrative filmer, skriver forfatter Tom Gunning. Men før 1906 var kinofilmene preget av muligheten kameraet hadde til å *visse frem*. Forfatter Mona Pedersen skriver i sin doktoravhandling om stumfilmens kinokultur at Gunning ”tar utgangspunkt i den russiske filmskaperen Sergej Eisensteins attraksjonsbegrep fra 1923, og han benytter attraksjonsfilm som et slags samlebegrep om den tidlige filmen” (Pedersen, 2013, s. 114-115). For Gunning er disse filmenes direkte henvendelsesform et sentralt aspekt, da han finner at attraksjonsfilmen har en ekshibisjonistisk uttrykksform som gjennom blikk, bilder og gester skal vekke publikums oppmerksomhet og nysgjerrighet. Gunning oppsummerer denne typen film som ”the cinema of attractions”. Han mener dette var filmer som blant annet bygget på ekshibisjonisme.

To summarise, the cinema of attractions directly solicits spectator attention, inciting visual curiosity, and supplying pleasure through an exciting spectacle - a unique event, whether fictional or documentary, that is of interest in itself (Gunning, 1986, s. 58).

Dette fokuset for over 100 år siden på å vise fram unike og spektakulære hendelser fra virkeligheten er interessant med tanke på videoer som vises på VG Nett i dag. Aktualitet var viktig også den gang, skriver forfatter Sørensen:

Her ble aktualiteten selve hovedattraksjonen med sin appell til publikums nysgjerrighet og interesse for noe viktig og betydningsfullt som hadde skjedd i den virkelige verden. Denne begivenheten kunne nå, takket være filmens magi, vises om igjen for dem som ikke hadde kunnet være til stede, så vel som for dem som på denne måten kunne gjenoppleve øyeblikket (Sørensen, 2001, s. 33).

2.3.5. Radio og TV

I 1933 ble Norsk Rikskringkasting etablert. Radioen fikk sin storhetstid i 1950-årene, og nådde ut til et stort antall lyttere i Norge. Radioens rolle er unik i norsk mediehistorie. Bastiansen og Dahl mener begrepet ”massekommunikasjon” sjelden har vært mer dekkende (2008, s. 303). Forfatterne skriver også at radioens egenart lå i at den formidlet samtidig utsendt lyd. Den måtte derfor være attraktiv, og ha en innebygd spenning som holdt på publikum.

Et annet interessant punkt i mediehistorien på denne tiden er dreiningen mot det visuelle. For ”avisene fikk flere og større bilder, ukebladenes glansfylte sider var sterkt visuelle, radioen

---

appellerte til lytternes bildeskapende fantasi, og filmen fremstod som en ny sansemessig totalopplevelse på kino”, skriver Bastiansen og Dahl” (2008, s. 309).

Det visuelle ble naturlig nok særlig i fokus da fjernsynet ble introdusert i landet. Den første prøvesendinga til NRK fant sted den 12. januar i 1954. Reaksjonene på det første intervjuet som ble sendt sier noe om dette mediets egenskaper:

Intervjuet ga et sterkt inntrykk av den intime kontakten fjernsynet formidler mellom aktørene og publikum. Og så kom Jens Gundersen med gitar og visesang. Også her gjorde synet, sammen med lyden, opplevelsen rikere og mer umiddelbar (Bastiansen & Dahl, 2008, s. 348).

I 1961 kommenterte professor Hakon Stangerup de ulike mediene i Dagspressen. Han mente fjernsynet kom best ut i forhold til underholdning, og at radioen hadde sin forse som hurtig nyhetsformidler. Pressen var et ledende forum for orientering og vurdering, mente han. Han poengterte videre at de tre massemediene burde arbeide sammen, og at det var viktig å dyrke de ulike egenskapene til hvert enkeltmedium for å få det til (Bastiansen & Dahl, 2008, s. 353). Dette er interessant med tanke på hvordan ulike modaliteter spiller sammen i en nettartikkel i dag.

2.3.6. Datahistorie

Datamaskinen var egentlig ikke noe eget medium i Norge før etter 1980. Da lanserte IBM sin første pc – personlig computer. Den ble en stor suksess, og i 1984 kom det lille dataselskapet Apple med en konkurrent til IBM-maskinen med sin Macintosh. Datahistorien er ikke like tydelig og velskrevet som historien til mediene som er nevnt ovenfor.

Datamaskinen, nettavisene og nettjournalistikken har utviklet seg de siste 25 årene i Norge. Forfatter Henrik G. Bastiansen sier det nesten ikke er forsket på denne delen av mediehistorien i Norge (personlig kommunikasjon, 11. september 2013).

Problemstillingen i forhold til datateknologi og journalistikk har imidlertid vært tema på ulike måter de siste tiårene. I 1998 ble det nedsatt et utvalg som skulle se på konsekvenser og utfordringer ved sammensmeltingen av tele, data og mediesektorene.

Den teknologiske utviklingen, med digitalteknikken som basis for all kommunikasjon og databehandling, fører med seg en sammensmelting (konvergens) mellom teknologier og infrastrukturer. Grensene mellom tradisjonelle teletjenester og informasjons-/medietjenester brytes

ned, og det skapes grunnlag for samarbeid og tilbud av produkter og tjenester som kombinerer lyd, tekst, data og bilde på tvers av tidligere adskilte bransje (Kulturdepartementet, 1999).

Utredningen ble lagt frem for Kulturdepartementet og Samferdselsdepartementet, og et av kravene som ble fremmet var behovet for en helhetlig lovgivning i forhold til tele, kringkasting og IT-sektoren. Bakgrunnen var de mange tegnene på konvergens blant kommunikasjonssystemene. Et av disse feltene ble definert som tjenestekonvergens, og forklart slik:

Tjenestekonvergens kjennetegnes av at ulike tjenester henter forrelementer fra hverandre, f.eks. digitale radioapparater som vil ha en liten skjerm. Skjermen gjør det mulig å kombinere utsendelse av ordinære radiosignaler med formidling av tekstmeldinger og bilder (Samferdselsdepartementet og Kulturdepartementet, 1999, s. 4).

I dag er DAB-radioene eksempler på dette. DAB er en forkortelse for Digital Audio Broadcasting som på norsk kan oversettes som digital lydkringkasting. Denne teknikken gjør det mulig å overføre ekstra informasjon til lytteren slik som kanalnavn, navn på programledere, bilder og tittel på melodien som spilles (Digitalradio Norge, 2013). I det følgende er det imidlertid ikke de ulike mediene som skal undersøkes, men snarere avtrykkene som kan spores i artiklene nettavisen. I neste kapittel vil metoden jeg har valgt som støtte i denne prosessen bli presentert.

3. Metode og begrepsavklaringer

Å finne svar på problemstillingen om videoens rolle i det multimodale samspillet på VG Nett krever valg og bruk av relevant metode. Teorien er som nevnt basert på mediehistorikk og sosialesemiotikk. Sosialesemiotikken handler blant annet om å studere kommunikative handlinger, og forfatterne Mats Alvesson og Kaj Sköldbberg skriver i *Tolkning og refleksjon* at fokuset på nettopp sosiale interaksjoner og diskurser ofte er knyttet til *kvalitative metoder* (Alvesson & Sköldbberg, 2008). Jeg finner det derfor naturlig å bruke elementer fra kvalitative forskningsmetoder i oppgaven. Videre i kapittelet følger en presentasjon av studiets design, metodens utfordringer, fremgangsmåte og begrepsavklaringer. Deretter følger refleksjoner rundt metodens gyldighet før jeg gir en oversikt over det kvalitative forskningsintervjuet. Målet er å finne og anvende en metode som kan gi perspektiver på hvordan vektingen er mellom det visuelle og det tekstlige i nettartikler.

3.1. Studiets design

Et forskningsdesign er en overordnet plan for hvordan en undersøkelse skal gjennomføres, og denne oppgaven er plassert innenfor et eksplorerende design. Kjentegn ved denne overordnede kategorien er at mange av veivalgene gjøres underveis og at problemstillingene justeres og nyanseres i takt med at forskeren oppnår ny innsikt. Problemstillingen er ofte mer åpen og utforskende enn ved andre forskningsdesign. Et eksplorerende design har naturlig nok både sine fordeler og ulemper. Slik beskriver De nasjonale forskningsetiske komiteene dette på sine nettsider:

Sett fra et naturvitenskapelig ståsted kan dette oppfattes som valg som truer forskningens validitet og reliabilitet. Sett fra et annet vitenskapsfilosofisk ståsted er det imidlertid denne fleksibiliteten som er ett av de fremste fortrinnene ved ulike kvalitative tilnærminger. Fra sistnevnte ståsted kan det tvert imot utgjøre en trussel mot kvaliteten på en kvalitativ forskningsstudie dersom alle valg er tatt på forhånd. En av de store fordelene ved anvendelse av kvalitative forskningsmetoder er at de kan åpne for ny og uventet kunnskap, som på sin side danner grunnlag for nye problemstillinger (De nasjonale forskningsetiske komiteene, 2013).

Dette masteroppgaveprosjektet er knyttet til mine antakelser om vektingen mellom tekst og bilde, og slik blir et eksplorerende utgangspunkt naturlig i jakten på svarene.

Problemstillingen er relativt åpen og gir rom for vurderinger av relevante funn underveis.

Oppgaven gjør videre bruk av kvalitative metoder. Studien av samspillet mellom ulike modaliteter i artikler på VG Nett er basert på tekstanalyse, samt på tre kvalitative forskningsintervju med ansatte i VG. Dette er vanlige fremgangsmåter metoder innenfor kvalitativ forskning. Kvalitative metoder bygger på teorier om fortolkning og menneskelig erfaring, og de kan omfatte ulike former for systematisk innsamling. Det som bearbeides og analyseres er ofte materiale fra samtale, observasjon eller skriftlig tekst (Etikk, 2013). Jeg ønsker å utforske meningsinnholdet i nettopp skriftlige tekster, og finner det dermed naturlig å plassere oppgaven innenfor dette landskapet.

De kvalitative metodene har videre en induktiv tilnærming og knytter seg til ideen om at praksis danner utgangspunkt for teoribygging. Det vil si at forskeren med utgangspunkt i enkelte, individuelle utsagn eller erfaringer søker å komme frem til mer omfattende generelle utsagn. I mitt tilfelle betyr dette at jeg med utgangspunkt i få artikler forsøker å si noe om en helhetlig utvikling.

Metoden i form av tekstanalyse og forskningsintervju vil bli beskrevet grundig i siste del av kapitlet. I det følgende vil jeg reflektere over utfordringene ved det kvalitative metodevalget.

3.2. utfordringer

Utvelgelsen av artikler har vært noe av utfordringen ved denne undersøkelsen. VG Nett produserer en rekke nettartikler hver eneste dag. Artiklene blir gjerne utvidet eller endret i løpet av dagen, noe som ligger i nettjournalistikkens natur. Jeg bestemte meg derfor for å plukke ut fire artikler innenfor samme tidsperiode. Artiklene som analyseres er publisert mellom august og november i 2013. Antall artikler som er plukket ut er bestemt ut fra størrelsen på denne oppgaven.

Det ligger videre enkelte kriterier til grunn for utvelgelsen av artiklene. Jeg har valgt artikler fra ulike nyhetssjangre for å få et bredere perspektiv på analysen. Dette gir mulighet for å undersøke om det finnes sjangerovergripende fellestrekk. Et annet kriterium jeg har lagt til grunn er artiklenes popularitet. Jeg har ikke undersøkt VG Netts statistikk for antall besøk på sidene, men jeg har valgt artikler som har ligget høyt oppe på nettsiden over flere dager. Grunnen til dette valget er å undersøke artikler som sannsynligvis er populære hos publikum.

Valg av metode har også vært en utfordring. Multimodalitetsteorien som er utviklet innenfor sosiosemiotikken tilbyr begreper og verktøy for å analysere og forstå multimodale samspill i tekster (Løvland, 2010). Det er imidlertid ikke uproblematisk å definere modaliteter i en multimodal tekst. Det er ikke slik at en modalitet er en "tellbar, avgrenset enhet" (Løvland, 2010, s. 3) som kan trekkes ut som i et regnestykke. Det er også ulike måter å definere en modalitet på ut fra kultur og kommunikasjonssituasjon. Det er derfor viktig å være bevisst at modalitetsteorien er et redskap og hjelpemiddel for å øke forståelsen av et multimodalt samspill, ikke for å gi eksakte svar. Modeller kan gjerne gi inntrykk av at verden kan deles inn i lag og nivåer. Sannheten er vel at svaret ofte er vevd sammen i et komplisert nettverk. Sosiosemiotikken har gjerne blitt kritisert for å forenkle tekstene, og forfattere som Lars Elleström bruker en helt annen og mer komplisert modell i tilnærmingen til multimodale tekster. Jeg mener imidlertid sosiosemiotikken kan være gunstig for min oppgave fordi jeg trekker inn konteksten tekstene er produsert i.

Problemstillingen og forskningsspørsmålene fordrer videre at de multimodale tekstene tolkes på en så kvalifisert måte som mulig. Ved kvantitative metoder blir ulike fenomen kvantifisert og målt. Når verbalspråk, bilder, video og andre menneskeskapt ytringer skal analyseres innebærer det i stor grad tolkning eller fortolkning. Jeg har forsøkt å være bevisst min egen rolle som fortolker, og at jeg er en del av min samtid og kultur-historiske kontekst. Slik

knyttet også hermeneutikken til oppgavens metode. Mats Alvesson og Kaj Sköldberg oppsummerer hovedlinjene innenfor denne tradisjonen slik:

Centrala hermeneutiske drag är, å ena sidan dialektiken mellan tolkning som del och helhet, och å andra sidan den speciella inställningen hos uttolkaren (varken dominans eller knäsfall) såväl som den särskilda karaktären hos den text som skall uttolkas (Alvesson & Sköldberg, 2008, s. 204).

Forfatterne poengterer også at det er viktig med kritisk refleksjon og bevissthet innenfor kvalitativ forskning. I denne oppgaven er dette blant annet viktig i forhold til mitt yrke som journalist. Det kan være utfordrende å tolke tekster med et nøytralt blikk, og uten å trekke inn egne erfaringer fra netjournalistisk arbeid. Samtidig mener jeg det også er en fordel å ha innblikk i journalistiske arbeidsprosesser. Kjennskap til mediers vurderinger og arbeidsverktøy kan være nyttig i møte med nyhetsartikler. Det er imidlertid viktig å presentere og utføre en analyse som er gjennomførbar for andre. Dette kommer jeg nærmere inn på under punktet om tekstanalysens validitet.

3.3. Fremgangsmåte

I arbeid med tekster er det viktig å gjøre en avgrensning i forhold til hva ved teksten som er interessant å fokusere på. Jeg har valgt å konsentrere meg om fire nettartikler, og i disse artiklene tar jeg for meg det multimodale samspillet inne i hver artikkel. Det betyr at jeg ikke analyserer annonsene eller VGs egenreklame rundt og i artikkelen. Det samme gjelder kommentarfeltet under de fire artiklene. Det jeg refererer til som *tekst* i det videre arbeidet er dermed selve nyhetsartikkelen.

I denne sammenheng er det nødvendig å understreke at det opereres med et utvidet tekstbegrep i oppgaven. Tekst blir gjerne brukt både vidt og snevert, og kjennetegnes gjerne ved at den har ”en kommunikativ funksjon og er meningsbærende” (Askeland, Otnes, Skjelbreid, & Aamotsbakken, 2003a, s. 11). Tradisjonelt har tekst blitt brukt for å beskrive skriftlig tekst, men begrepet har etter hvert blitt utvidet til også å gjelde muntlig språk, kroppsspråk, bilder og natur. Innenfor tekstforskningen går noen enda lengre og tolker også ”sosiale og rituelle situasjoner som tekstar. Omgrepet tekst kan då forståast så vidt at det dekkjer alle samansette ytringar som er bererar av meining og kan tolkast” (ibid., 24). Jeg støtter meg til et slikt syn, men bruker også uttrykket tekst når jeg beskriver den *skriftlige* modaliteten i artiklene.

3.3.1. Analyseredskap

De fire nettartiklene som analyseres er publisert mellom august og desember 2013. Analysen starter med en presentasjon av hver artikkel, og dette gjøres i kronologisk rekkefølge. Videre brukes det utvalgte analyseredskap fra sosialsemiotisk medieteorier for å få svar på problemstilling og forskningsspørsmål. Mediehistorikken ligger som et bakteppe, og trekkes inn underveis i analysen. I det følgende vil jeg presentere de begrepene jeg vil bruke for å analysere tekstene. Begrepene har utgangspunkt i Løvlands tolkninger av sosialsemiotikere som Kress og van Leeuwen, samt av forfatter Gunhild Kvåle.

3.3.2. Multimodal redundans

Begrepet multimodal redundans handler om at de ulike modalitetene i en tekst hovedsakelig formidler den samme informasjonen, men på ulike måter. Løvland forklarer for eksempel multimodal redundans mellom skrift og bilde med at større eller mindre deler av meningsinnholdet blir uttrykt gjennom begge modalitetene. Hun understreker at dette ikke betyr at det er en identisk gjentakelse av innholdet (2007). Denne kommunikasjonsformen brukes gjerne i barnelitteratur og i sammenhenger hvor forfatteren ønsker å kommunisere effektivt.

3.3.3. Funksjonell spesialisering

I multimodale tekster hvor modalitetens betydningspotensiale eller affordanser i større grad blir utnyttet brukes begrepet funksjonell spesialisering. De ulike modalitetene kan sørge for differensierte reaksjoner hos mottakeren. Et fotografi vekker gjerne andre følelser hos leseren enn en tekst. Løvland skriver at ”dersom vi kombinerer ulike uttrykksmåter, kan vi skape tekster som utnytter det de ulike uttrykksmåtene fungerer best til” (2007, s. 3). Hun skriver også at det er mulig at ulike former for funksjonell spesialisering kan feste seg som en norm i en kultur. Dette kan være interessant med tanke på forholdet mellom levende bilder og tekst i en nettartikkel.

3.3.4. Kohesjonsmekanismer

Sosialsemiotiker Theo van Leeuwen har etablert fire prinsipper for samspill som ofte finnes i multimodale tekster. Disse kaller han *Rythm*, *Composition*, *Information linking* og *Dialogue* (van Leeuwen, 2005, s. 179). Løvland oversetter dette med *rytmisk samspill* mellom

modalitetene, *komposisjonen* i en multimodal tekst, *informasjonskoplingen* og *den dialogiske relasjonen* (2007, s. 4). Jeg velger å bruke disse begrepene i analysen fordi jeg mener de kan være til hjelp for å undersøke det multimodale samspillet i artiklene jeg har valgt ut.

Det rytmiske samspillet mellom modaliteter skal sørge for sammenheng i en multimodal tekst som strekker seg ut i tid. En lang artikkel kan derfor ha elementer av gjentakelse, eller brudd på disse for å skape en rytme i teksten. Komposisjonen i en multimodal tekst referer imidlertid til den romlige organiseringen. Nærhet og avstand, størrelse og farge er blant annet viktige faktorer i en komposisjon, og kan fortelle noe om informasjonsverdien til de ulike modalitetene.

Et multimodalt samspill kan også dannes gjennom informasjonskopling. Her er det fokus på de kognitive koplingene mellom modalitetene. Resultatet kan være ”utdypning av det betydningspotensialet som ligger i de enkelte modalitetene eller det kan oppstå en utvidelse av det totale meningsinnholdet når modalitetene kobles”, skriver Løvland (2007, s. 4).

Figuren nedenfor viser oversikten van Leeuwen benytter for å skille mellom ulike former for informasjonskopling mellom bilde og tekst-relasjoner:

Utdypning	Spesifisering (specification)	Bildet gjør teksten mer spesifikk (illustrasjoner) Teksten gjør bildet mer spesifikk (forankring)
	Tolkning (explanation)	Teksten parafraserer bildet (eller omvendt)
Utvidelse	Omskrivning (similarity)	Innholdet i teksten er liknende innholdet i bildet
	Kontrastering (contrast)	Innholdet i teksten står i kontrast til innholdet i bildet
	Utfylling (complement)	Innholdet i bildet legger til en annen informasjon til innholdet i teksten, og omvendt (avløsning)

Illustrasjon 3: Oversikt over Theo van Leeuwens kohesjonskategorier.

Det siste punktet som tar for seg den dialogiske relasjonen handler om interaksjon som har form som et initiativ og en respons på lik linje som i en samtale. Dette er blant annet en mulighet ved digitale spill hvor brukerne kan respondere på ulike lyder og grafiske tegn ved tastetrykk (Løvland, 2007, s. 4). Jeg velger å konsentrere meg om de tre første kohesjonsmekanismene i min analyse, men nevner dette fjerde prinsippet i dette kapitlet for å vise bredden til van Leeuwen.

3.3.5. Elementnivå og helhetsnivå

For å gjøre analysene av hver artikkel så oversiktlig som mulig velger jeg å skille mellom *elementnivået* og *helhetsnivået* i artikkelen, slik blant annet forfatter Gunhild Kvåle gjør i sitt analysearbeid (Engebretsen, 2010, s. 47). Elementnivået innebærer en analytisk tilnærming hvor teksten spaltes ned i ulike modaliteter for å se hvordan mening skapes mellom disse. Helhetsnivået forstår jeg som den mer overordnede meningen i teksten som er større enn summen av alle modalitetene. Slik vil jeg forsøke å se nyhetsartiklene både fra mikro og makroperspektiv.

Jeg har altså valgt å tilnærme meg de utvalgte nettartiklene ved å utføre det jeg vil betegne som en multimodal analyse. Det finnes nok ingen fasit på hvordan en slik analyse skal gjøres, men multimodalitetsforskningen kan som nevnt være til hjelp i arbeid med sammensatte tekster. Samtidig er dette feltet forholdsvis ungt, og ny teknologi utfordrer med stadig nye kommunikasjonsformer. Modellen i avhandlingen egner seg derfor nødvendigvis ikke til å analysere alle typer multimodale samspill. Den er utformet for å gjøre mitt arbeid mulig, men bør utføres med relevante justeringer på andre tekster.

3.3.6. Kontekstualisering

Teksten vil bli nærlest og analysert ved hjelp av begrepene ovenfor. Samtidig vil jeg forsøke å sammenligne de fire artiklene, og se etter eventuelle likheter og forskjeller. Til slutt vil jeg forsøke å kontekstualisere næranalysen. Med det mener jeg at teksten kommenteres ut fra den kulturelle konteksten den er skrevet i. Artiklene i VG Nett er skrevet ut fra det verdensbildet og de verdier og oppfatninger nordmenn deler.

3.4. Reliabilitet og validitet

I avhandlingen utgjør næranalyse av tekster en stor del av forskningen. Et sentralt metodisk spørsmål er ofte hvordan tekstanalyser blir valide. I boka *Skrift/bilde/lyd* beskriver Bjarne Markussen utfordringene ved å analysere ”det multimodale monster”. Han poengterer at det er vanskelig å gripe det multimodale samspillet i en tekst, blant annet fordi modalitetene tilhører ulike tegnsystem (Engebretsen, 2010, s. 208). Dette fordrer kanskje enda større metodisk bevissthet enn ved en annen type analyse som opererer med likere tekstelementer.

Et viktig punkt for å sikre validiteten i tekstanalyser er å gjøre analyseprosessen så konkret og gjennomsigtig som mulig. Slik er det mulig for andre å etterprøve og forstå operasjonaliseringene og fortolkningene som ligger til grunn for resultatene av forskningen. Det er altså viktig at forskeren forklarer veien til resultatene så nøyaktig som mulig. Dette er også viktig i forhold til gjennomføringen av kvalitative forskningsintervju. Det er også grunnen til utarbeidelsen av intervjuguider (se vedlegg) slik at det blir tydelig hva personene er blitt spurt om.

3.5. Kvalitativt forskningsintervju

Næranalysene utgjør som nevnt en betydelig del av oppgavens empiri. I tillegg har jeg valgt å intervju redaktøren for VGTV samt to journalister på VG Nett. Hensikten er å sammenligne noen av funnene i analysen med svarene fra de som arbeider i VG-redaksjonen.

3.5.1 Hvorfor intervju?

I boka *Det kvalitative forskningsintervju* skriver forfatterne at ”det å samtale er en eldgammel måte å tilegne seg kunnskap på” (Kvale & Brinkmann, 2012, s. 27). Hensikten er altså å lære noe av andre menneskers erfaring. Det kvalitative forskningsintervjuet har blitt knyttet til fenomenologisk filosofi, og viktige bidragsytere for utviklingen av denne retningen er Martin Heidegger, Jean-Paul Sartre og Maurice Merleau-Ponty (ibid., s. 45). I begynnelsen var fenomenologien knyttet til bevissthet og opplevelse, men Husserl og Heidegger utvidet den til også å omfatte menneskets livsverden. I forhold til kvalitativ forskning kan filosofien beskrives slik:

Når det er snakk om kvalitativ forskning, er fenomenologi mer bestemt et begrep som peker på en interesse for å forstå sosiale fenomener ut fra aktørenes egen perspektiver og beskrive verden slik den oppleves av informantene, ut fra den forståelse at den virkelige virkeligheten er den mennesker oppfatter (Kvale & Brinkmann, 2012, s. 45).

Dette aspektet er interessant i forhold til mine studier av nyhetsartiklene på VG Nett. Tekstanalysen i et sosiosemiotisk og retorisk perspektiv gir noen svar, men samtaler eller intervjuer med menneskene bak produksjonen gir trolig andre refleksjoner. Jeg har derfor valgt å lete etter svar på oppgavens problemstilling i dette skjæringspunktet.

Forskningsintervjuet er videre en spesifikk profesjonell samtale med ”et klart asymmetrisk maktforhold mellom forskeren og den som blir intervjuet” (Kvale & Brinkmann, 2012, s. 49). Denne formen for intervjuer har i varierende grad blitt benyttet i samfunnsvitenskapene gjennom hele det 20. århundre. Intervjuformene er imidlertid noe ulike ut fra formålet med forskningen. I avhandlingen opererer jeg både med det Kvale og Brinkmann kaller begrepsintervjuer og datastøttende intervjuer. Den første kategorien fokuserer på at spørsmålene i begrepsintervjuer ”utforsker betydningen av og de begrepsmessige dimensjonene i sentrale uttrykk, så vel som deres posisjoner og innbyrdes forbindelser i et begrepsnettverk” (Kvale & Brinkmann, 2012, s. 163). Dette er relevant med tanke på å få redaktørens betraktninger rundt bilde og tekstbegreper. Det gjelder også journalistene, men her preges intervjuformen i tillegg av teknologien i form av kommunikasjon ved hjelp av epost. Denne formen medfører et ”asynkront samspill der intervjueren skriver et spørsmål og deretter venter på et svar, eller via chatting, for eksempel i et av de virtuelle samfunnene som finnes på Internett”, skriver forfatterne (2012, s. 161).

Jeg har videre forsøkt å være bevisst min rolle som intervjuer i denne prosessen og den rollen den ujevne maktfordelingen spiller i produksjonen av intervjukunnskap. Det har slik vært viktig å reflektere over de etiske utfordringene ved forskningsintervjuet. Dette har særlig vært nødvendig i tolkningsprosessen i etterkant av intervjuene. Det er en utfordring å gjengi intervjuobjektets absolutte mening, og særlig i tilfellet hvor intervjuet har foregått muntlig. Lydopptaket har derfor vært en god støtte for å sikre validiteten ved dybdeintervjuet med redaktøren i VGTV.

3.5.2. Forberedelse og bruk av intervjuguide

Kvalitative intervju kan som nevnt over gjennomføres på ulike måter, og av praktiske hensyn har jeg gjennomført ett intervju ansikt til ansikt, og to via epost. I forarbeidet utformet jeg derfor to typer intervjuguider (se vedlegg). Den første guiden som ble laget med tanke på redaktøren i VGTV er mer omfattende enn den som ble brukt på nettjournalistene. Grunnen til dette er at redaktøren har en posisjon som også gjør det naturlig å samtale om bakgrunnen for nettproduksjonen i VG, og til å trekke linjer ut fra VG og VG Netts historie.

De to intervjuguidene er også strukturert ulikt ved at den første er knyttet til temaområder, mens den andre har få og konkrete spørsmål. Grunnen til dette er at jeg ønsket å være så tydelig som mulig i eposten siden jeg ikke kunne justere eller stille oppfølgingsspørsmål underveis slik som i samtalen med VG-redaktøren.

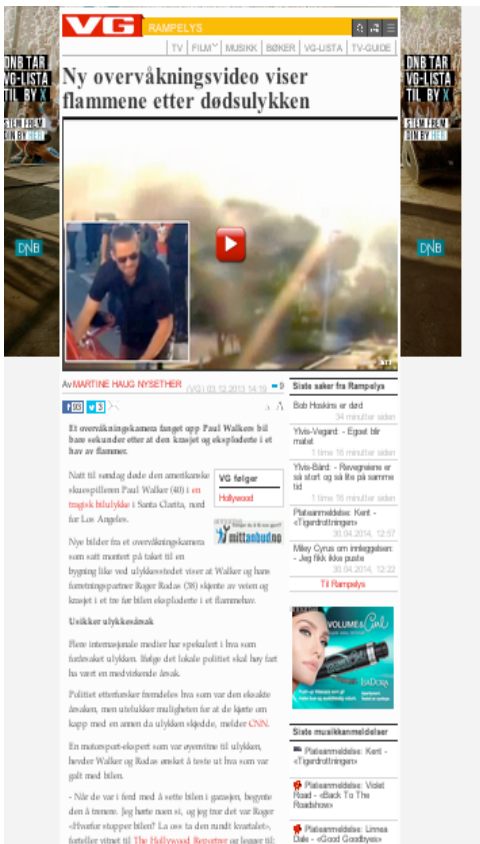
4. Næranalyse av nettartikler

Avhandlingen handler om å utforske om mine antakelser om videoens dominans i nettartikler, og videre konsekvensene for tekstens posisjon stemmer. Å nærlese nettartikler knyttet til landets største nettavis kan gi noen svar. Dette kapittelet inneholder derfor en analyse av fire utvalgte artikler på VG Nett. Hver artikkel vil først bli beskrevet ut fra innhold og komposisjon. Analysen vil videre ta for seg hvilke modaliteter artiklene består av (elementnivå), og deretter hvordan disse opptrer i forhold til hverandre (helhetsnivå). Videre følger en sammenligning av artiklene, og til slutt i kapittelet en oppsummering av funnene som er gjort.

Artiklene som undersøkes ble publisert i perioden august-desember i 2013. Utvalget er basert på enkelte kriterier slik det er beskrevet i metodekapittelet. Sjangermessig er artiklene knyttet til *nyheter*. Denne kategorien har blant annet aktualitet som et kriterium, og sakene oppdateres fortløpende. Nyhetsartiklene utgjør videre en betydelig del av nettavisen VG Nett som igjen er knyttet til mediehuset VG. Bedriften tar mål av seg av å være Norges største nettavis, og på nettavisens informasjonsside står det som følger:

VG skal oppleves som Norges fremste leverandør av nyheter, underholdning og nyttestoff gjennom døgnet. VG har som mål hver dag å sette dagsorden for både det folkelige og det offisielle nyhetsbildet i Norge (Verdens Gang AS, 2011).

Det er med andre ord klare mål for produksjonen på VG Nett, og nyhetsartiklenes viktigste funksjoner er blant annet å sørge for at publikum blir oppdatert, informert og underholdt. Disse retoriske siktemålene kommer til uttrykk på flere måter i analysene som følger. Oversikten nedenfor viser utdrag fra de fire nettartiklene som undersøkes.

Illustrasjon 4: Skjermdump av de fire utvalgte artiklene fra VG Nett. Alle artiklene er lengre i utstrekning enn det som vises her og her hentet fra VG Nett.

Artikkel 1: Folkets dom: ”Helt natta, Jensen!”¹

4.1. Innhold og komposisjon

Artikkelen om talen til FrP-leder Siv Jensen ble publisert den 11. september i 2013. Den handler om hva Siv Jensen sa, og ikke minst hvordan, da hun møtte partifellene sine etter at valgresultatet for stortingsvalget i Norge var klart. Starten på denne talen fikk mye oppmerksomhet i mediene blant annet fordi Jensen ropte ”Morna Jens!” for å markere at daværende statsminister Jens Stoltenberg og hans regjering hadde tapt valget. Det er dette artikkelen handler om samt hvordan det norske folk reagerte på talen. Folkets dom er basert på en meningsmåling VG har fått utført, og i artikkelen kommenterer eksperter hva de mener både om dette og Jensens tale.

Blikkfanget i artikkelen er videoen som ligger i det jeg velger å kalle bildefeltet under hovedtittelen i artikkelen. Et stillbilde av Siv Jensen utgjør ”inngangsporten” til videoen, og bildet viser en svært engasjert partileder. Ansiktsuttrykket og kroppsholdningen konnoterer seier og kanskje fandenivoldskhet. Det er sterke farger og mye energi i bildet. Midt på bildet er det plassert et rødt avspillingsikon som må klikkes på for at filmen skal bli aktivisert.

Videre i artikkelen følger en betydelig tekstdel med 18 avsnitt og fire mellomtitler. Her må leseren scrolle nedover siden for å få med alle ord og setninger. På høyresiden av teksten er det plassert reklame som stadig skifter innhold. Her ligger det også internreklame i form av lenker til VGTV og andre nyhetsartikler fra VG-redaksjonen. Et saksunivers, som knytter sammen artikler på tvers av kategorier, tilbyr lenker til valgrelaterte saker.

Tre videoer følger under den skriftlige teksten, og alle er knyttet til Siv Jensen og stortingsvalget. Disse filmene må også aktiveres ved å trykke på et avspillingsikon, men sammenlignet med videoen i starten av artikkelen er disse mindre i volum. Under videoene er det tilrettelagt for kommentarer fra publikum. Mot bunnen av artikkelen følger flere videoer fra VGTV som omhandler helt andre tema, og til slutt ligger en utskiftbar annonse etterfulgt av en oversikt over ansvarlige redaktører i VG. Dette går igjen i samtlige VG-artikler.

---

¹ <http://www.vg.no/nyheter/innenriks/valg-2013/artikkel.php?artid=10151705>

En kort beskrivelse av artikkelens komposisjon viser altså at den første videoen er vektet høyt i forhold til de andre elementene. Samtidig utgjør teksten en vesentlig del av artikkelen, og de mange avsnittene gir inntrykk av fyldig informasjon. Det er ingen bilder i selve tekstdelen og det fremhever dette inntrykket. Kommentarfeltet fra publikum tar også plass med over 400 kommentarer, men dette elementet er prioritert lengre ned i saken og indikerer lavere vektning. Det synes for øvrig som om artikkelen er komponert langs en vertikal akse og at journalistikkens prinsipp om fallende nyhetsverdi styrer noe av denne rekkefølgen.

The screenshot shows the VG Nett website interface. At the top, there's a navigation bar with the VG logo and 'NYHETER'. Below it, a sub-navigation bar includes 'INNEENRIKS', 'UTENRIKS', 'SISTE 48T', and 'MENINGER'. The main content area features a quote from NITO Takst: "Dessuten styrer jeg hverdagen selv og tjener bedre." followed by a video player with a red play button. The video title is "Folkets dom: Helt natta, Jensen!". Below the video, the author is listed as "Av FRANK ERTESVÅG" and the date as "(VG) 11.09.2013 07:00". The article text begins with "Nordmenn flest likte slett ikke Siv Jensens tale der hun roper «Morna Jens» etter den borgerlige valgeieren mandag." To the right, there's a sidebar with an advertisement for "HUSK å vaske bort veisaltet" by Statol, and a section titled "Siste saker fra Innenriks" listing recent news items.

Illustrasjon 5: Skjermdump fra VG Nett av artikkelen om "Morna Jens"-talen til Siv Jensen. Videoen og bildet i artikkelen er vektet høyt og "ruver" over den skriftlige delen i starten av teksten.

4.2. Elementnivå: modaliteter

Retoriske funksjoner kommer til uttrykk gjennom artikkelens komposisjon. Før jeg går nærmere inn på dette vil jeg først forsøke å skille ytterligere mellom de ulike komponentene i artikkelen. Jeg søker derfor ned mot tekstens elementnivå og beveger meg inn mot Kress og van Leeuwens modalitetsbegreper. En modalitet kan som nevnt forstås som en måte å skape mening på, og beskrives gjerne som sansbare uttrykk som har potensial til å skape mening i en bestemt brukssituasjon (Engebretsen, 2010). Det er ikke gitt at en slik inndeling er riktig for den helhetlige meningsskapingen ved lesning av artikkelen, men i en analysefase er dette en nyttig fremgangsmåte for å få oversikt over teksten.

Sosialsemiotikeren Gunther Kress mener klassifiseringen av modaliteter i en tekst må skje på grunnlag av visse kriterium. Han ser den materielle formen og den kulturskapte organiseringsmåten som sentrale sider ved modalitetene, og mener disse egenskapene kan gjøre det mulig å skille modalitetene fra hverandre. I artikkelen om Siv Jensen mener jeg det ut fra denne kategoriseringen er mulig å skjelne mellom modalitetene skrift, hyperlenke, stillbilde og video. I det følgende vil jeg beskrive disse og vurdere hvordan modalitetenes affordans er utnyttet.

4.2.1. Stillbilde og video

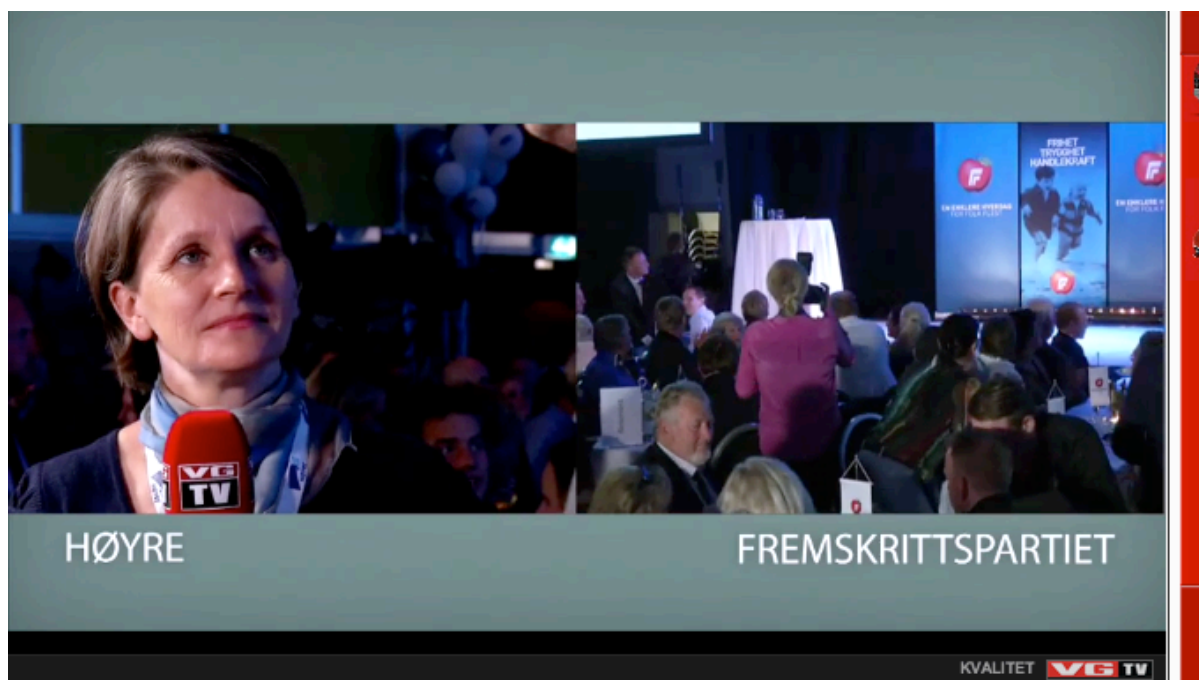
De visuelle modalitetene i artikkelen er stillbildet og videoene. Den materielle formen ved videoene er lydbølger samt bilder i bevegelse, og på digitale plattformer som VG Nett avspilles dette ved hjelp av digitale punkt i datamaskinen. Fysisk må leseren føre musepekeren over avspillingsikonet for at den skal starte. Den kulturelle organiseringsmåten ved modaliteten video er blant annet knyttet til utviklingen av film og TV-produksjon. Som nevnt i teorikapittelet kom dreiningen mot det visuelle gradvis på midten av 1950-tallet i Norge. Enda tidligere ble det vist dokumentariske filmsnutter på kinoene som i ettertid har blitt betegnet som attraksjonsfilm innenfor filmforskningen.

Videoen om Jensen er 1 minutt og 28 sekunder lang, og den viser i hovedsak et uredigert kort strekk fra en mye omtalt hendelse. Ved å klikke på videoen kan leseren med egne øyne få se talen uten kommentarer eller justeringer fra redaksjonelt eller politisk hold. Av den grunn mener jeg at videoens muligheter eller affordans i stor grad er utnyttet her. Siv Jensens gester, stemmeleie, tonefall, pauser og blikk forteller trolig leseren mer enn beskrivelse med

ord. Videoen appellerer til mottakerens følelsesregister (pathos) enten det er i form av sympati eller antipati. En annen grunn til at videoens affordans er godt utnyttet er validiteten ved direkte gjengivelse av en hendelse. Dette speiler avsenderens ønske om troverdighet (ethos) og i dette tilfellet kan det knyttes til riksavisen VGs overordnede mål om troverdig journalistikk.

Bildet i artikkelen ligger som nevnt under avspillingsikonet for videoen. Jeg mener likevel det er naturlig å klassifisere dette bildet som en egen modalitet. Bildets materielle form kan noe enkelt beskrives som små bildekomponenter eller piksler, og også dette kommer til uttrykk ved hjelp av digitale punkter i datamaskinen. Den kulturelle organiseringsmåten er imidlertid knyttet til fotografiets historie. Blant annet har pressefotografiet utviklet seg til en egen bildesjanger, og det er naturlig å se bildet av Siv Jensen i lys av dette. Bildet viser fram og er forståelig ut fra det etablerte fotografiske ”språket”.

Det halvnære utsnittet av Siv Jensen er en skjermdump fra videoen. Det viser FrP-lederen mens hun holder tale. Dette bildet er hentet lenger ute i videoen og er valgt av redaksjonen. Selve videoen starter egentlig med dette bildet:

Illustrasjon 6: Skjermdump fra VG Nett. Slik er åpningsbildet i videoen som handler om Siv Jensens tale på valgnatta i 2013. Det er imidlertid et annet bilde som ligger i front på videoen i artikkelen.

Komposisjonen i bildet med Jensens fargerike kjole i forgrunnen mot svart bakgrunn gir et dramatisk inntrykk. I tillegg indikerer ansiktsuttrykk, holdning og blick at Jensen er svært engasjert, noe som i likhet med videoen trolig vil påvirke leserens følelser (pathos). Jeg mener derfor at også bildets affordans i stor grad blir utnyttet. Det formilder en stemning og en energi som kan hjelpe leseren til å gjøre seg opp sin egen mening om talen.

4.2.2. Skrift og hyperlenker

Den materielle formen ved skriften i artikkelen om Siv Jensen knytter seg også til digitale punkt på datamaskinen. Det gjør det mulig å uttrykke ord, tegn og setninger på en digital plattform. Skriftspråket utgjør videre den kulturelle organiseringsmåten ved denne modaliteten. Dette kompliserte systemet er menneskeskapt og utviklet over mange generasjoner. Skriftspråket er også del av et grammatisk regelbundet system som gir avsenderen mulighet til å uttrykke budskapet på varierte måter. I denne artikkelen er det nettopp skriftspråket som innleder teksten, og det gjøres med følgende stikktittel og hovedtittel:

Folkets dom over «Morna, Jens»:

Folkets dom: Helt natta, Jensen!

Illustrasjon 7: Hovedtittel og stikktittel henger sammen i artikkelen om Siv Jensen. Uttryksmåten er en del av en kulturell organiseringsmåte som blant annet knytter seg til skriftspråk, historiefortelling og journalistikk.

Her er fontstørrelsen på bokstavene større enn i resten av artikkelen. Også ingressen og de fire mellomtitlene i artikkelen er uthevet med fet skrift. Dette knytter seg til kulturelle organiseringsmåter som journalistikk og retorikk, og gir dermed mening i en nettavis. Viktige poeng blir fremhevet for at mottakeren skal forstå budskapet. Et annet virkemiddel er bruken av egennavn i tittelen som gir konnotasjoner til nærhet og personlighet (pathos), mens påstanden og meningsmålingen (logos) som utgjør *folkets dom* sier noe om hva avsenderen legger vekt på (ethos). Skriftspråket sørger videre for at leseren får mye informasjon om stortingsvalget og om Siv Jensens tale. Modalitetens kulturelle organiseringsmåte gir dermed mulighet for oversikt og innsikt i saken. Skriftens affordans mener jeg derfor er godt utnyttet i denne artikkelen.

Den materielle formen ved en hyperlenke er ikke like enkel å beskrive. Den består av ord og setninger som uttrykkes gjennom digitale punkt ved hjelp av en datamaskin, slik som modaliteten skrift. Forskjellen er at det er knyttet en kode til hyperlenken slik at leseren som trykker på den blir overført til en annen nettside. Dette gjør at en hyperlenke i motsetning til skriftlig tekst er del av et ikke-lineært system.

Den kulturelle organiseringsmåten er nettopp forbundet med dette systemet. Professor i litteratur George P. Landow definerer en hypertekst som ”text composed of blocks og text – what Barthes [Roland Barthes, fransk semiotiker] termes *lexia* – and the electronic links that join them (Landow, 2006, s. 3). Landow var toneangivende på 1990-tallet med sine bøker om hypertekst, og et av hovedpoengene hans er at denne typen elektronisk kommunikasjon er tett forbundet med poststrukturalistisk tankegang. Denne retningen trekker blant annet vekslers på ideen om intertekstualitet, aktive lesere og desentrerte tekster. Dette er også hypertekstens natur, mener Landow som karakteriserer overgangen fra hierarkiske, sentrerte og lineære språkssystemer til multilineære og nettverksbaserte tekster som et paradigmeskifte (Landow, 2006). Han er senere blitt kritisert for å skape for tette bånd mellom poststrukturalismen og hypertekstfenomenet.

Det er få hyperlenker i selve artikkelen om Siv Jensen, og denne modaliteten er derfor mindre fremtredende enn skriften og de visuelle modalitene. Totalt er det knyttet en hyperlenke til ord i teksten i tre tilfeller i artikkelen, og ett av dem gjelder ordet ”Siv-scream”:

Siv-scream

Statsminister Jens Stoltenberg valgte selv å forholde seg taus om hilsen fra Jensen på sin pressekonferanse mandag - selv om kroppsspråket kun tyde på at han hadde lyst til å si noe.

Jens E. Kjeldsen har sett TV-klippet av Siv Jensens tale flere ganger. I skrev tirsdag en egen blogg, «[Siv-scream](#)» om den oppsiktsvekkende opptreden. Han mener Siv Jensen gjorde to vesentlige feil:

- For det første brøt hun noen sosiale regler. Når du vinner, skal du være en god vinner, slik Erna var det da hun minnet om å vise respekt for de som hadde hatt regjeringsansvaret i lang tid. Hvis du derimot håner taperen, bryter du sosiale regler for hvordan du skal opptre som vinner. Ingen bør glede seg over andres nederlag, sier Kjeldsen.

Illustrasjon 8: En hyperlenke kan også regnes som en modalitet i et tekstkompleks. I eksempelet over peker lenken ”Siv-scream” til en nettside som analyserer Siv Jensens valgtale. Eksempelet er hentet fra VG Nett.

Det er også plassert en hyperlenke oppe til høyre i artikkelen som viser til et saksunivers om valget 2013. Ved å klikke på denne lenka kan leseren finne en oversikt over alle VG Nett-artikler fra denne perioden. Andre lenker er plassert rundt artikkelen. Her er det pekere til andre valgsaker, diskusjonsforum og til andre nettsider på VG Nett. Slik utnyttes denne modalitetens affordans til en viss grad. Hyperlenken gir muligheter for utfyllende informasjon til leseren. Samtidig mener jeg det ligger et potensiale til å knytte enda flere saker til denne artikkelen, og til å tilby leseren et bredere artikkelutvalg med tanke på alle artiklene som er produsert i denne perioden. Modalitetens affordans kunne her blitt utnyttet bedre etter mitt syn.

4.3. Helhetsnivå: multimodale samspill

Samspillet mellom modalitetene kommer til syne på flere måter i artikkelen om Siv Jensen. I det følgende vil jeg presentere de multimodale møtepunktene jeg synes er mest fremtredende ved teksten. Det første eksemplet jeg vil trekke frem gjelder videoen, stillbildet og skriften.

4.3.1. Funksjonell spesialisering

Bildet av Siv Jensen og skriften skaper mening på ulike måter. Analysen på elementnivå viste at begge de to modalitetenes affordans er godt utnyttet, og at de har ulike kvaliteter ved seg. Når disse modalitetene knyttes sammen blir meningen til noe større enn elementene hver for seg. Dette kommer tydelig fram allerede tidlig i artikkelen gjennom samspillet mellom tittel og stillbildet. Tittelen gir konkrete opplysninger om navn og sak, og VGs lesere er trolig så godt kjent med saken og politikerne at det holder å bruke metonymier som ”Jensen” og ”Jens”. Samtidig er det ikke sikkert setningen ”Folkets dom: Helt natta, Jensen!” ville vært like forståelig uten stillbildet og videoen rett i underkant. Bildet svarer på den skriftlige modaliteten ved å vise fram FrP-leder Siv Jensen. Dermed levner det liten tvil om tittelens innhold. På samme måte er tittelen en støtte for bildet og videoen. Den skriftlige informasjonen gir de visuelle modalitetene aktualitet og gyldighet.

Samspillet som er skissert her minner om det Kress kaller funksjonell spesialisering. Det gjør også det videre samspillet mellom de verbalspråklige og visuelle modalitetene. Den skriftlige modaliteten sørger gjennom hele artikkelen for utdypning og faktaopplysning til leseren. Det blir blant annet gitt informasjon om navn, titler, tidspunkt og sted. Videoen viser imidlertid hvordan Siv Jensen ser ut på talerstolen, hvordan hun ordlegger seg og hvilke

fakter hun bruker når hun snakker. Ansiktsuttrykket, stemmeleiet og gestene røper noe av partilederens karakter, og videoen gir dermed mottakeren noe annet enn den skriftlige modaliteten. De ulike funksjonene til skriften, bildet og videoen utfyller hverandre og forsterker dermed budskapet.

Illustrasjon 9: Skjermdump fra VG Nett viser utklipp fra videoen i artikkelen. Videoens affordans er utnyttet i stor grad og gir leserne mulighet til å selv vurdere Jensens fremtoning.

4.3.2. Framing

Skriften i artikkelen forklarer og utyper. Samtidig gir den også *føringer* til leseren om hva bildet viser. Dette kan minne om det Kress og van Leuween beskriver som *framing*. Framing sier noe om koblingen eller fraværet av dette mellom elementene i en visuell komposisjon. I bildet av Siv Jensen i ingressen i artikkelen er teksten integrert øverst til venstre med setningen ”Siv Jensens jubelbrøl fra scenen: - Morna Jens!” Slik blir leseren fortalt at Jensen er glad og at hun står på en scene. Det at skrift og bilde er koblet så tett gir en følelse av at disse modalitetene henger sammen. Samtidig er ikke dette samspillet fullt så sterkt som det multimodale samspillet mellom video og skrift. Det skyldes videoens unike mulighet til å vise fram og dokumentere den faktiske hendelsen.

Folkets dom over «Morna, Jens»:

Folkets dom: Helt natta, Jensen!

Illustrasjon 10: Skriften er integrert oppe til venstre i bildet av Siv Jensen. Dette kan betegnes som framing og kobler modalitetene skrift og bilde sammen. Bildet er en skjermdump fra VG Nett.

4.3.3. Kohesjonsmekanismer

Theo van Leeuwens prinsipper for multimodalt samspill handler om hovedkategoriene komposisjon, rytme og informasjonskobling. Van Leeuwen beskriver prinsippene rytme og komposisjon som å ha en tett forbindelse til kroppen (Kvåle, 2012). Han uttrykker at komposisjon er basert på balanse som er en grunnleggende og biologisk egenskap knyttet til all menneskelig aktivitet. Det samme gjelder rytme som alternerer mellom to tilstander. I tillegg til det kroppslige er disse prinsippene også ”kulturelt etablerte konvensjoner for organisering av spatiale og temporale meningsstrukturer” (ibid., s. 81). I artikkelen om Siv Jensen mener jeg komposisjon er en fremtredende kohesjonsmekanisme. Måten modalitetene er strukturert på skaper sammenheng for leseren. Det kan en blant annet se i dette eksempelet:

Folkets dom: Helt natta, Jensen!

Av **FRANK ERTESVÅG** (VG) 11.09.2013 07:00 410

[f 5.5K](#)
[t 30](#)
[✉](#)
A A

Nordmenn flest likte slett ikke Siv Jensens tale der hun roper «Morna Jens» etter den borgerlige valgseieren mandag.

Ifølge en meningsmåling for VG mandag kveld, synes 56 prosent at talen var dårlig eller svært dårlig.

VG følger
 Valøet 2013

Siste saker fra Innenriks

- Trener tiltalt for overgrep mot 14-åring 1 time 54 minutter siden
- Dømt til ti års forvaring for overgrep 02.05.2014, 15:45
- Siv Jensen varsløt bompengekutt 02.05.2014, 14:36
- Her stikker champagneglasset ut av russeguttens fot 02.05.2014, 14:27
- Finkjemmer område nær huset til Agnes 02.05.2014, 13:36

Til Innenriks

Illustrasjon 11: Komposisjon er basert på balanse, og i artikkelen om Siv Jensen sørger bilde, tekst og hyperlenke for at dette kohesjonsprinsippet blir oppfylt. Bildet er en skjermdump fra VG Nett.

I utklippet over er det gått 43 sekunder ut i videoen. Siden videoen er integrert i artikkelen vil den samme teksten og de samme hyperlenkene ligge rundt uavhengig av hvor videoen blir stoppet. Dette skaper balanse for leseren ved at verbalteksten er statisk, mens det visuelle er i bevegelse. Dette kan også betraktes som en form for rytme mellom stillestående og dynamisk tekst.

Informasjonskopling er et annet kohesjonsprinsipp, og Van Leeuwen forklarer at dette handler om den semantiske koplingen mellom ulike informasjonenheter ”how items of information, whether verbal, visual og otherwise, can be and are meaningfully linked to other items of information”(van Leeuwen, 2005, s. 217). I metodekapittelet viste jeg en figur med oversikt over de ulike formene for informasjonskopling, og dette innbefattet utdyping og utvidelse med tilhørende underkategorier som henholdsvis spesifisering og tolkning, og omskriving og kontrastering.

I denne artikkelen mener jeg å finne eksempler på utdypning i form av spesifisering. Her vil jeg igjen trekke frem samspillet mellom hovedtittelen og stillbildet i teksten. Bildet av Siv Jensen sørger for at tittelen ”Folkets dom: Helt natta, Jensen!” blir mer spesifikk. Leseren får hjelp til å forstå at dette dreier seg om en konkret hendelse med Siv Jensen. Tittelen på sin side utdyper at dette bildet handler om den nevnte valgtalen. Samtidig mener jeg også at informasjonskoplingen i dette tilfellet kan betraktes som en utvidelse. Innholdet i tittelen står også på mange måter i kontrast til innholdet i bildet. Bildet viser en engasjert Siv Jensen og konnoterer noe positivt, mens tittelen forteller om en negativ folkerøst. Også denne kontrasteringen er med på å styrke budskapet.

4.3.4. Retoriske appellformer og kulturell kontekst

Som nevnt innledningsvis i dette kapittelet kan komposisjonen av artikkelen også være uttrykk for retoriske funksjoner. Halliday mener alle modaliteter innehar tre typer meningsressurser, og kaller disse språkets ideasjonelle, mellompersonlige og tekstuelle metafunksjoner. I artikkelen om Jensens tale mener jeg blant annet de tekstuelle funksjonene er tydelige. Den skriftlige teksten spiller på leserens tekstuelle erfaringer, og det informative innholdet (logos) fremheves. Slik synes det som om avsenderes mål om å informere og oppdatere leseren ivaretas.

Den mellompersonlige metafunksjonen er kanskje ikke så fremtredende inne i selve artikkelen, men denne retoriske appellformen er i høy grad til stede i kommentarfeltet *under* teksten. Dette går igjen i alle de fire artiklene. Derimot synes jeg den ideasjonelle funksjonen som handler om å etablere teksten som en koherent helhet er svært tydelig. Det har gjennomgangen av noen av kohesjonsmekanismene i artikkelen vist. Det kan virke som avsenderen med dette forsøker å nå frem til leseren på en tydelig og overbevisende måte. Dette er også i tråd med VGs mål om å oppnå høye salgstall.

Til slutt i denne analysen av helhetsnivået i artikkelen om Siv Jensens valgtale vil jeg nevne videoens plassering. Jeg mener at videoens posisjon høyt oppe i artikkelen kan forklares også på et høyere plan ut fra den kulturelle konteksten artikkelen og nettavisen er en del av. VG Nett er den største i sitt slag i landet og opererer med raske og effektive nyhetsoppdateringer. I tråd med det økende digitale tilbudet og den teknologiske utviklingen krever dagens nettbrukere mye av nettavisene. En video som viser en hendelse ”alle”

snakker om er derfor viktig for en nyhetsredaksjon som VG. Det er derfor ikke overraskende at det sensasjonelle gjennom modaliteten video presenteres først for leseren.

4.4. Delkonklusjon

Denne tekstanalysen er den første i rekken av fire analyser som har som mål å gi svar på antakelsene om at tekstens posisjon er svekket i det multimodale samspillet i nettartikler. Gjennom nærlesingen av Siv Jensen-artikkelen viser det seg imidlertid at de tekstlige modalitetene har en viktig betydning. Den skriftlige modaliteten er fremtredende og den bygger opp under de visuelle uttrykksformene. Samtidig er det tydelig at videoen er den bærende modaliteten i samspillet. Årsaken kan være at videoens modale affordans er svært godt utnyttet, og at den gir gyldighet til de andre modalitetene.

På elementnivå viser analysen at artikkelen om FrP-lederen synes å bestå av modalitetene video, stillbilde, skrift og hyperlenke. Disse komponentene spiller sammen på ulike måter og dette blir som nevnt synlig når de vurderes på et helhetsnivå. Om funnene i denne artikkelen gjør seg gjeldene i de videre analysene gjenstår å se. Neste artikkel handler for øvrig om noe helt annet enn politikk og valgtale.

Artikkel 2: Elgen i bassenget²

4.5. Innhold og komposisjon

Artikkelen om elgkalven som havnet i et tomt badebasseng ved en enebolig i Oslo ble publisert 10.11.2013. Den handler om at denne elgen måtte reddes opp av seks brannmenn, og at situasjonen var noe uvant både for dyret og redningsmennene. Nettartikkelen forteller videre hvordan selve redningsaksjonen av elgkalven foregikk. Hendelsen er både fotografert og filmet, og leserne kan selv se hvordan dette foregikk. Sjangermessig er også denne artikkelen plassert under kategorien nyheter på VG Nett, men innholdet har en mer underholdende karakter enn artikkelen om Siv Jensen.

<http://www.vg.no/nyheter/utrolige-historier/artikkel.php?artid=10153347>

Blikkfanget i artikkelen er stillbildet i første del av teksten. Det er sammensatt av to bilder og utgjør slik en form for kollasj som er fargerik og kontrastfylt. Det ene bildet viser elgkalven alene i det tomme bassenget, og det andre viser fem brannmenn som holder fast dyret under redningsaksjonen:

Illustrasjon 12: En bildekollasj fanger oppmerksomheten i første del av artikkelen om elgkalven og de seks redningsmennene. Bildet er en skjermdump fra VG Nett.

Komposisjonen består videre av to tekstbolker som brytes opp av et stillbilde av elgen som står i det tomme bassenget. Inne i teksten er det to hyperlenker markert med rød farge, og et saksunivers som har merkelappen *Utrolige historier*. Dette saksuniverset binder sammen artikler på tvers av sjangre både når det gjelder form og innhold. Det synes som fellesnevneren her er at fortellingene bærer preg av kuriosita.

Under all teksten i artikkelen er det plassert ekstern reklame før et større kommentarfelt kommer til syne. Deretter følger den samme malen med egenreklame og redaktørinformasjon slik som i artikkelen om Siv Jensen.

4.6. Elementnivå: modaliteter

Artikkelen består av flere modaliteter ut fra kriteriene til Kress om materiell form og kulturell organiseringsmåte. I det følgende vil jeg beskrive modalitetene video, stillbilde, skrift og hyperlenke i artikkelen nærmere, og starter med de visuelle komponentene.

4.6.1. Stillbilde og video

Også i denne artikkelen mener jeg det er naturlig å klassifisere bildet under avspillingsikonet som en egen modalitet. Stillbildets materielle form består av mange små bildekomponenter. Den kulturelle organiseringsmåten ved stillbildet kan knyttes til fotografiets historie, og mer spesifikt bildets mulighet til å formidle en fortelling ut fra bildespråk. Det er også del av en journalistisk tradisjon hvor et av målene er å nå frem til publikum med budskapet på en effektiv måte.

Det er to stillbilder i artikkelen, og bildet som ligger nede i brødteksten er tatt av fotograf Ole Trana i Østlandets Blad. Denotativt viser bildet en elgkalv som står i et tomt basseng. Rundt bassenget er det hekk og en gressplen, og det skimtes bolighus i bakgrunnen. I forkant av bassenget ligger en grønn sele eller tau, og bildet forteller om et dyr som befinner seg i en unaturlig situasjon. Budskapet blir særlig understreket av kontrasten mellom de blå flisene i bassenget og naturen rundt. Dyret virker malplassert der det står. Inntrykket blir ytterligere forsterket av at bildet er tatt ovenfra. Det indikerer hvor hjelpeløst dyret er, og hvor avhengig det er av hjelp.

Bildenes affordans er godt utnyttet fordi leseren selv kan se at elgen er fanget i det tomme bassenget, og i bildekollasjen vises brannmennene som hjalp dyret. Motivet er tydelig og gir en god gjengivelse av situasjonen. Det gir gyldighet både til historien og nettavisen.

Videoens materielle form består av lyd og bevegelige bilder, og den kulturelle organiseringsmåten er som nevnt knyttet til film – og tv-produksjon. Videoen er 1 minutt og 35 sekunder lang, og viser selve redningsaksjonen av elgkalven. Trolig er opptaket gjort i én tagging, men det ser ut til at det er gjort enkelte klipp før videoen ble publisert. Klippene i opptaket vises som korte ”blaff” og er kanskje gjort for å korte ned videoen tidsmessig. Opptaket er ikke redigert på andre måter, og reallyden med brannmennene og elgen høres under hele opptaket.

Modalitetens affordans er i stor grad utnyttet ved at leseren nettopp får se levende bilder av en unik hendelse. Dette gir mottakeren noe mer enn stillbildene og de skriftlige skildringene. Det er noe kuriøst ved å se det store dyret bli løftet opp av en rekke brannmenn, ikke minst fordi det er sjelden å få se en slik type redningsaksjon. Dette er hendelser som gjerne foregår uten et stort publikum. Videoen gir dermed følelsen av å få innblikk i noe sjeldent. Det gjør at det også her er mulig å se likhetstrekk med den tidlige aktualitetsfilmen hvor nettopp det

”sensasjonelle” var i fokus. Modaliteten video kan sies å ha avtrykk av en gammel uttrykksform og sjanger.

4.6.2. Skrift og hyperlenker

Skriftens materielle form og kulturelle organiseringsmåte er som beskrevet i analysen over knyttet til digitale punkt og til skriftspråk. Det som imidlertid kan variere er hvordan skriftens affordans er utnyttet. I denne artikkelen mener jeg det er gjort mye ut av potensialet ved modaliteten. Skriften er viet mye plass til tross for at hele hendelsen er dokumentert ved de levende bildene. Selve artikkelen er delt inn i tre deler, og hver del innledes med en mellomtittel. Totalt er det 12 avsnitt i teksten, og det gjør det er nødvendig å scrolle nedover siden for å få lest hele artikkelen. Leseren har god mulighet til å få en detaljert beskrivelse av hendelsen.

Hyperlenkens materielle form er som nevnt basert på skrift og digitale punkt i datamaskinen. Den kulturelle organiseringsmåten knytter seg blant annet til utviklingen av elektronisk kommunikasjon og tankesettet innenfor poststrukturalismen (Landow, 2006). Det er to hyperlenker i denne teksten, og her fungerer de trolig mer som kildehenvisninger enn som merinformasjon. Den første lenka viser til Østlandets Blad som skrev om hendelsen først. Her ligger en mye lengre video enn på VG Nett, men teksten har omtrent samme lengde.

Den andre hyperlenken peker videre til TV2 hvor artikkelen er komponert på en annerledes måte, og hvor det er en video med opptak fra en annen vinkel enn på VG Nett. Lenken er plassert på stedet i artikkelen hvor VG Nett siterer en mann i Viltnemda som har uttalt seg til TV2.

Modalitetens affordans er godt utnyttet fordi artikkelens troverdighet blir styrket gjennom lenkingen. De to lenkene i den løpende teksten er lett synlige og tar leseren kjapt videre til andre kilder. Samtidig viser hyperlenken i boksen til høyre i artikkelen til andre lignende historier på VG Nett, og setter dermed artikkelen i en større sammenheng:

VG NYHETER

INNENRIKS

Utrolige historier

Selger verdens største blå diamant
 Hvis du vil bli eier av denne feilfrie blå diamanten må du trolig ut med minst 126 millioner kroner.
 29.04.2014, 19:56

Ville til Afrika - endte opp på Hawaii
 15-åringen som søndag overlevde en fem timers flytur til Hawaii, inne i hjulrommet på et fly, forsøkte egentlig å reise til Afrika.
 23.04.2014, 05:53

Slått bevisstløs - ble mattegeni
 Etter at to ranere slo Jason Padgett helseløs for tolv år siden, skal han ha våknet opp smartere enn noensinne.
 21.04.2014, 20:03

USA: 16-årig blindpassasjer gjemte seg i hjulrom - overlevde
 En 16 år gammel gutt overlevde etter å ha reist nesten 4000

Illustrasjon 13: Hyperlenken viser til et saksunivers med utrolige historier på VG Nett. Bildet er en skjermdump fra VG Nett.

4.7. Helhetsnivå: multimodale samspill

Samspillet mellom de ulike modalitetene i denne artikkelen er tydelig på flere måter sett i lys av multimodalitetsteorien. I det følgende vil jeg trekke frem noen av mekanismene som gjør artikkelen helhetlig og sammenhengende.

4.7.1. Multimodal redundans og funksjonell spesialisering

Det første samspillet jeg vil trekke frem foregår mellom modalitetene skrift og bilde i starten av artikkelen. Her spiller tittelen direkte på innholdet i bildet med teksten "Hvor mange brannmenn trengs for å få en elg opp av et basseng?" Det retoriske spørsmålet blir besvart nettopp av bildet under, og i enda større grad av videoen som faktisk viser hvor mange brannmenn som er involvert. Denne typen samspill kan beskrives som multimodal

---

redundans fordi modalitetene uttrykker den samme informasjonen men på forskjellig måte. Teksten forteller at det er involvert ”mange brannmenn” og at det handler om en elg i et basseng. Bildet bekrefter informasjonen. Multimodal redundans kan gi inntrykk av overkommunikasjon fordi modalitetenes betydningspotensiale på mange måter overlapper hverandre.

Det multimodale samspillet i artikkelen kommer også til uttrykk gjennom funksjonell spesialisering. De levende bildene av redningsaksjonen har potensiale til å bevege og engasjere leseren. De skriftlige skildringene under formidler imidlertid informasjon og faktaopplysninger om hendelsen. Slik utfyller de to modalitetene hverandre selv om de formidler budskapet på ulike måter.

4.7.2. Kohesjonsmekanismer

Artikkelen fremstår som en sammenhengende tekst, og noe av det som binder elementene sammen er kohesjonsmekanismer som rytme, komposisjon og informasjonskobling. Rytmen er knyttet til tekstens tidsdimensjon ved at sammenhengen etableres etter hvert som fortellingen om elgen i bassenget utvikler seg. Historien fortelles kronologisk og gjør det lett for leseren å få oversikt. Tekstens veksling mellom tittel i uthevet skrift og normal skrift understreker rytmen i fortellingen. Det samme gjør vekslingen mellom video, tekst og stillbilde.

Kress og van Leeuwen mener trekk ved komposisjonen av en tekst kan gi leseren signaler om hvilken verdi de ulike elementene har og hva slags deler som hører sammen (Løvland, 2007). I denne artikkelen er videoen plassert høyt oppe, mens den skriftlige delen fyller rommet under. Det gir inntrykk av at modaliteten video har en viktig verdi. Hyperteksten *Utrolige historier* er videre plassert tidlig til høyre i den skriftlige teksten, og gir også inntrykk av viktighet. Samspillet skaper videre en form for lesesti gjennom teksten. Komposisjonen er relativ enkel med tydelige tekstdeler, video og stillbilder, noe som ikke krever så stor innsats av leseren. Retorisk viser det at avsenderen forsøker å få frem budskapet på en effektiv måte.

Informasjonskoblingen kan som nevnt være både utdypende og utfyllende i en multimodal tekst, og dette sier noe om hvor godt meningspotensialet blir utnyttet (Kvåle, 2012). I artikkelen om elgen er denne koblingen blant annet tydelig ved samspillet mellom stillbildet og bildeteksten:

ELGEVILL HISTORIE: Det skulle seks brannmenn til for å få reddet opp elgkalven fra bassenget på Siggerud. Foto: OLE TRANA/ØSTLANDETS BLAD

Illustrasjon 14: Bildet og bildeteksten i artikkelen har informasjonselementer som er relatert til hverandre og som utgjør en form for multimodalt samspill. Bildet er en skjermdump fra VG Nett.

Dette samspillet kan betegnes som utdypning fordi meningspotensialet blir avgrenset i det samlede uttrykket. Med det mener jeg at bildeteksten avgrenser hva bildet handler om. Dette er historien om en elgkalv som reddes opp av brannmenn, og det utelukker andre forklaringer av bildet. Samspillet kan derfor forstås som van Leeuwens underkategori *spesifisering* fordi informasjonen som er uttrykt gjennom modaliteten skrift gjør informasjonen som er uttrykt gjennom modaliteten bilde mer spesifikk.

Jeg synes koplingen mellom informasjonen i de visuelle og den verbalspråklige informasjonen gjennomgående er utdypende i denne artikkelen, og denne effektive kommunikasjonsmåten kan ses i lys av tekstens kulturelle kontekst og retoriske funksjonen.

4.7.3. Kulturell kontekst og retoriske appellformer

Artikkelen handler om et dyr som er velkjent for nordmenn, og som ofte betegnes som ”skogens konge”. Elgen er et stort hjortedyr, og det brukes mye tid og krefter på jakt av dette dyret i Norge. Artikkelens multimodale samspill kan slik ses i lys av den kulturelle konteksten den er skrevet i. Det er sjelden å komme tett på elgen, og det er ikke naturlig at den ferdes i hagen til nordmenn. Dette forklarer kanskje noe av artikkelens sensasjonspreg.

Et annet poeng er fokuset på dyrehistorier i mediene. Historier om dyr er ofte svært populære. Leserne sluker dem og avisene trykker dem, ifølge forskning.no (Kristiansen, 2009). Dette er også et bakteppe for den multimodale teksten om elgkalven, og kan være en påvirkningsfaktor på hvordan modalitetene vektet i artikkelen.

Retorisk passer nettartikkelen godt med retorikkens forståelse av pathos-appell. De nære bildene og den dokumentariske videoen har mulighet til å berøre leseren. Komposisjonen underbygger nettopp dette ved at de visuelle modalitetene er gitt mye rom. Samtidig kan logos-begrepet knyttes til den fyldige teksten som sørger for informasjon og opplysning. Dette skaper igjen et bilde av en avsender som er opptatt av troverdighet (ethos).

4.8. Delkonklusjon

Også denne analysen er gjort ut fra ideen om at de tekstlige modalitetene er svekket i samspillet med de visuelle modalitetene. Også her viser undersøkelsene at dette nødvendigvis ikke er tilfelle. Analysen av elgkalv-artikkelen viser riktignok at modaliteten video er fremtredende i det multimodale samspillet. Videoens affordans er godt utnyttet gjennom den tydelige gjengivelsen av virkeligheten. Fremvisningen av de levende bildene og lydteppet som ligger under gir leseren en unik opplevelse. Samtidig synes det som om verbalteksten forsterker budskapet til de levende bildene blant annet gjennom informasjonskopling og identifisering.

Det er også tegn på modal redundans som er en annen mekanisme for å forsterke budskapet i artikkelen. Slik blir det tydelig at modalitetene i deler av artikkelen har ulike funksjoner i samspillet. Med disse oppdagelsene i bakhodet fortsetter nærlesingen av neste artikkel. Den har for øvrig et adskillig mer dramatisk innhold enn artikkelen om den fortvilede elgkalven.

Artikkel 3: Ny overvåkningsvideo viser flammene etter dødsulykken³

4.9. Innhold og komposisjon

Artikkelen om overvåkningsvideoen fra bilulykken i Los Angeles den 30. november i 2013 ble publisert den 3. desember samme år. Skuespiller Paul Walker omkom i ulykken sammen med forretningspartner Roger Rodas. Artikkelen handler om en ny overvåkningsvideo som

---

³<http://www.vg.no/rampelys/artikkel.php?artid=10148283>

viser flammer etter denne bilulykken. Kameraet som tok bildet var plassert på en bygning rett ved ulykkesstedet, og disse bildene har ikke blitt offentliggjort tidligere. Artikkelen handler videre om årsaken til ulykken og om reaksjoner på at en forholdsvis ung og kjent skuespiller ble revet bort på denne måten.

Ved første øyekast er det stillbildet som tar oppmerksomheten i denne nettartikkelen. Stillbildet består også her av to bilder, men i denne kollasjen er størrelsen på bildene ulik. Et lite bilde av Walker er plassert nede til venstre i et større oversiktsbilde. Midt på bildet er det plassert et rødt avspillingsikon som viser at det er mulig å aktivisere en video. Videre følger en tekstdel inndelt i 14 avsnitt og to mellomtitler. Under denne delen følger fem videoer som er relatert til skuespilleren, samt en rekke artikler. Rundt selve artikkelen er det reklamebannere og annonser. Disse er ikke permanente, og skiftes stadig ut. Til venstre for artikkelen er det lister med pekere til andre diskusjonsforum. Videre følges samme struktur som i de to foregående artiklene som er analysert.

4.10. Elementnivå: modaliteter

Denne artikkelen består av modalitetene video, skrift, stillbilde og hyperlenker, og i det følgende vil jeg beskrive sider ved disse elementene. Jeg vil samtidig gjøre oppmerksom på at jeg i denne og neste artikkel ikke går like grundig inn på den materielle formen og den kulturelle organiseringsmåten ved de ulike modalitetene. De samme modalitetene går igjen, egenskapene endres ikke ut fra type tekst de opptrer i. Det som imidlertid kan være forskjellig er utnyttelsen av modalitetenes meningspotensiale. Disse aspektene vil derfor bli vurdert under analysedelen på elementnivå.

4.10.1. Stillbilde og video

Stillbildet i artikkelen er som nevnt uklart, men det skimtes bygninger, bilvei, lyktestolper og trær bak det som ligner røyk og flammer. Det ser også ut som det er sol på bildet og at bildet er tatt på dagtid. Nede til venstre i dette store bildet er det innfelt et bilde av skuespilleren Paul Walker. Dette bildet er klarere og det viser et halvnært utsnitt av Walker som står utenfor en rød sportsbil. Han har solbriller på og svart kortermet skjorte. Måten han står på indikerer at han er på vei inn i bilen. Han lener seg over bilen og bildøra. Ut fra ansiktsuttrykket på bildet ser det ut som han smiler. Bildet konnoterer forventning og avslappethet.

Bildenes affordans er godt utnyttet i denne artikkelen. Begge bildene gir leseren unik informasjon om en mye omtalt hendelse. Overvåkningsbildet konnoterer eksklusivitet fordi leseren får se noe som tidligere ikke er dokumentert. Det samme gjelder bildet av Walker. Dette bildet har også stort potensiale til å vekke følelser og engasjement hos mottakeren fordi bildet er tatt like før han dør i en bilulykke. Bildet fungerer også som et bevis på at skuespilleren faktisk kan knyttes til sportsbilen som krasjet.

Videoen i artikkelen er 1 minutt og 7 sekunder lang. Den skiller seg fra videoene i artikkelen om Jensen og om elgkalven ved at den er redigert redaksjonelt. Journalist Håvard Rønning leser kommentarer underveis i videoen. Videre består den av sju sekvenser, og i det følgende vil jeg kort beskrive disse:

Sekvens 1 - 4

Første sekvens er 12 sekunder lang og viser klipp fra en overvåkningsvideo. Vi ser en bilvei med bygninger og trær rundt. Etter hvert kommer det kraftig røyk og noe som ligner en eksplosjon til høyre i bildet. Det er ikke mulig å se hva som har skjedd, men en stemme forteller at dette angivelig er bilder fra da bilen Paul Walker var passasjer i krasjet og tok fyr. Andre sekvens viser et opptak av Walker som trolig blir intervjuet av journalister. Stemmen forklarer nå at Walker var en kjent amerikansk skuespiller som blant annet spilte i filmene *Fast and the furious*. Neste sekvens viser et stillbilde av bilvraket. Deretter vises de samme overvåkningsbildene som i første sekvens. Denne gangen med en innzoom mot stedet det kommer kraftig røyk fra.

Sekvens 5 - 7

I den femte sekvensen vises et oversiktsbilde med politi og brannvesen ved ulykkesstedet, før bildet av bilvraket vises på nytt. Så følger en sekvens hvor vi ser et stillbilde av Paul Walker før han kjører. Dette skal også være fra et overvåkningskamera. Det zoomes her inn på Walker som står lent over den røde sportsbilen. Den siste sekvensen viser igjen overvåkningsbildene med røyken ved ulykkesstedet.

Denne videoen gir leseren mulighet til å se ulykkesstedet med egne øyne, samt se opptak av Paul Walker mens han levde. Kontrasten mellom klippet med den kjekke skuespilleren som intervjues og bildet av bilvraket er sterkt. Det samme er eksplosjonen i overvåkningsbildene. Videoens affordans kan derfor sies å være utnyttet i stor grad i artikkelen. For det første blir

selve ulykken dokumentert ved overvåkningsbildene, og for det andre blir leseren minnet om hvem skuespilleren er ved å se video fra da han levde. Videoens muligheter til å dokumentere blir her utnyttet til fulle.

4.10.2. Skrift

Skriftens affordans er også godt utnyttet også i denne artikkelen. Den informerer leseren og gir blant annet opplysninger om navn, tittel, tidspunkt og sted. Dette kommer blant annet tydelig i andre avsnitt av den skriftlige teksten:

Natt til søndag døde den amerikanske skuespilleren Paul Walker (40) i en tragisk bilulykke i Santa Clarita, nord for Los Angeles.

Avsnittene som følger bygger videre på disse opplysningene, og utdyper om hendelsesforløp og mulig ulykkesårsak. Teksten er ikke avbrutt av visuelle modaliteter, og skriften gir et kompakt inntrykk. De 14 avsnittene gjør det nødvendig å scrolle nedover siden for å få med all informasjon.

4.10.3. Hyperlenker

Det er sju hyperlenker i selve artikkelen om overvåkningsvideoen. Disse lenkene peker videre til tidligere artikler om bilulykken og skuespiller Paul Walker. Det er også en egen hyperlenke kalt *Hollywood*. Den fører leseren til en oversikt over alle nettartikler publisert på VG Nett som har innhold og tema knyttet til dette kjente amerikanske filmstedet. Rundt artikkelen er hyperlenkene mange, og de peker videre til andre nettsider på VG Nett og til ulike diskusjonsforum.

Hyperlenkens affordans utnyttes godt i denne artikkelen. Det er forholdsvis mange pekere og de er relevante for innholdet i artikkelen. Samtidig gir de leseren mulighet til å lese om andre tema knyttet til Paul Walker. En av lenkene peker til Walkers skuespillerkarriere, og dette gjør at hyperlenkene kan ha en merverdi for leseren. Det samme gjør kildehenvisningene og dyplinkingen til CNN og The Hollywood Reporter. Her får leseren mulighet til å lese andre nyhetsartikler om saken:

Usikker ulykkesårsak

Flere internasjonale medier har spekulert i hva som forårsaket ulykken. Ifølge det lokale politiet skal høy fart ha vært en medvirkende årsak.

Politiet etterforsker fremdeles hva som var den eksakte årsaken, men utelukker muligheten for at de kjørte om kapp med en annen da ulykken skjedde, melder CNN.

En motorsport-ekspert som var øyenvitne til ulykken, hevder Walker og Rodas ønsket å teste ut hva som var galt med bilen.

- Når de var i ferd med å sette bilen i garasjen, begynte den å trenere. Jeg hørte noen si, og jeg tror det var Roger «Hvorfor stopper bilen? La oss ta den rundt kvartalet», forteller vitnet til [The Hollywood Reporter](#) til:

- Da svarte Paul, «la meg bli med deg veldig raskt».

Illustrasjon 15: Det første utklippet viser et utdrag fra artikkelen om Paul Walker, og det andre viser hvor hyperlenken [The Hollywood Reporter](#) fører leseren. Modalitetens affordans er godt utnyttet fordi leseren kan få merinformasjon ved å klikke på hyperlenkene. Bildene er skjermdump fra VG Nett og [The Hollywood Reporter](#).

4.11. Helhetsnivå: multimodale samspill

Samspillet mellom modalitetene i denne artikkelen er tydelig på flere måter. Hele artikkelen innledes med en skriftlig tittel. Innholdet i denne spiller direkte på modaliteten video. Tittelen informerer om at videoen som ligger i artikkelen er en overvåkningsvideo, at den er ny og at den viser flammer. Dette hjelper leseren til å tolke de levende bildene som skal komme. Videoen på sin side understreker informasjonen, og viser leseren de faktiske bildene. Dette samspillet kan derfor minne om multimodal redundans hvor forskjellige modaliteter formidler den samme informasjonen. Dette kan som nevnt være en effektiv måte å kommunisere på fordi det er liten tvil om hva leseren skal få se. Modaliteten gir gjensidig forsterkning av betydningselementene.

4.11.1 Kohesjonsmekanismer

Det multimodale samspillet mellom skrift og stillbilde kan også betraktes som en form for informasjonskopling. Samspillet sørger for at de to informasjonsdelene relateres til hverandre, og i dette tilfellet avgrenser dette meningspotensialet i det samlede uttrykket. Med det mener jeg at tittelen utelukker muligheten for at stillbildet og videre videoen viser noe annet enn bilulykken skuespiller Paul Walker var involvert i. Jeg mener dette igjen er en form for utdyping og det van Leeuwen kaller for spesifisering.

Artikkelen veksler mellom video, bilde og skrift i starten av artikkelen, men i brødteksten er det skriften som dominerer. I denne delen er det et annet type modalt samspill som skaper sammenheng. Her eksisterer en form for rytme som gir en opplevelse av balanse. Avsnittene er omtrent like lange, og strekker seg ikke over mer enn fire linjer. De er kun avbrutt av to mellomtitler. Bruddene understreker rytmen i artikkelen ytterligere, og bidrar slik til tekstens indre kohesjon.

Theo van Leeuwen mener som nevnt at menneskelig handling er rytmisk og koordinert fra naturens side, og at dette styrer måten vi leser en tekst på og hva vi oppfatter som sentralt (van Leeuwen, 2005). Denne kohesjonsmekanismen mener jeg også er synlig i videoen i denne artikkelen. Her er det et rytmisk samspill mellom bilder og lyd. Videoen er redigert slik at det er en jevn veksling mellom journalistens kommentar og bildene som vises. Dette skaper en følelse av sammenheng i videoen.

4.11.2. Kulturell kontekst og retoriske appellformer

Denne artikkelen handler om en skuespiller og kjendis, og dette er i seg selv en grunn til at en nettavis som VG Nett skriver om saken. Kjendisstoff er populært blant mange lesere. Når kjendisen i tillegg omkommer i en dramatisk bilulykke blir sensasjonsfaktoren trolig ekstra sterk. Komposisjonen av artikkelens modaliteter kan dermed betraktes også i lys av den kulturelle konteksten avisen er en del av. Fokuset på bildet og videoen i artikkelen blir naturlig med tanke på eksklusiviteten i dette stoffet. Samtidig er ikke kjendisjournalistikken fullt så fremtredende i norsk presse som i enkelte utenlandske medier. Dermed er det også en mulighet for at artikkelen er komponert på denne måten uavhengig av kjendisstoffet.

Modalitetene har ifølge van Leeuwen ulike metafunksjoner. I denne artikkelen vil jeg spesielt trekke frem den mellompersonlige metafunksjonen ved de visuelle modalitetene. Både stillbildet og videoen appellerer til mottakerens følelsesregister, og retorisk minner dette om overtalelsesmiddelet pathos. Kroppsspråket til skuespilleren i den sekvensen i videoen hvor han blir intervjuet røper noe av personens karakter. Dette viser menneskelighet. Kontrasten blir derfor krass når sekvensen med ulykkesbildet vises. Modalitetens affordans utnyttes til fulle – riktignok for de leserne som lar seg bevege av dette – og berører mottakerens følelsesregister. Sett i lys av VGs overordnede mål om å underholde synes det som artikkelens multimodale samspill er en hensiktsstyrt ytring.

4.12. Delkonklusjon

Analysen av artikkelen om bilulykken er også utført med utgangspunkt i antakelsene om at det multimodale samspillet domineres av visuelle modaliteter og at teksten blir ”skadelidende”. Igjen viser det seg at bildet er noe annerledes.

Analysen har vist at de visuelle modalitetene har en fremtredende rolle. Det understreker de ulike formene for multimodalt samspill, blant annet artikkelens komposisjon. Videoen er viet stor plass og er vektet høyt i artikkelen. Samtidig er også teksten en viktig brikke i dette spillet. Teksten sørger for fyldig informasjon om ulykken og gir presise faktaopplysninger. I denne artikkelen utgjør også hyperlenkene en vesentlige del av artikkelen. Hyperlenkenes meningspotensiale er her godt utnyttet med tanke på merinformasjonen leseren har mulighet til å få ved å følge lenkene.

Den siste artikkelen som skal analyseres handler også om utenlandske kjendiser. Men i følgende artikkel er undertonen kanskje mer humoristisk enn dramatisk. Uansett knytter det seg spenning til om vektingen av video og tekst er på linje med de andre artiklene som er analysert, eller om denne viser andre takter.

Artikkel 4: Falsk døvetolk på Mandela-sermoni⁴

4.13. Innhold og komposisjon

Denne artikkelen ble publisert den 11. desember i 2013 og handler om døvetolken som oversatte talene under minneseremonien for Nelson Mandela. Det sør-afrikanske døveforbundet hevder at tolken ikke kan tegnspråk og at han gjorde tilfeldige tegn under seremonien. Tolken oversatte taler for en rekke kjente personer og blant dem den amerikanske presidenten Barack Obama og Sør-Afrikas president Jacob Zuma.

Artikkelens blikkfang er også her stillbildet og videoen som fyller hele bildefeltet. Stillbildet viser døvetolken mens han oversetter. Nederst i venstre hjørne er det redigert inn et mindre bilde av en kvinnelig tolk som oversetter samme tale. Videre er videoen i artikkelen 41

---

⁴ <http://www.vg.no/nyheter/utenriks/artikkel.php?artid=10141043>

sekunder lang og viser opptak av døvetolken i aksjon. Han står ved siden av en mann som framfører en tale på engelsk. Vi ser tolken vise ulike tegn med hendene. Samtidig vises den kvinnelige døvetolken nederst i venstre hjørne. Det er tydelig at de to ikke gjør de samme tegnene.

Skriften er også her utfyllende, men deles opp av et stillbilde av den amerikanske presidenten. Rundt artikkelen er det reklame og lenker til andre forum, og kommentarfelt og øvrig VG-informasjon følger samme mal som i de andre artiklene.

4.14. Elementnivå: modaliteter

Denne artikkelen består også av modalitetene skrift, stillbilde, video og hyperlenker. Disse vil bli beskrevet med hovedfokus på modalitetenes affordans i det følgende.

4.14.1. Stillbilde og video

Det er fire stillbilder i selve artikkelen om døvetolken. Det første ligger i bildefeltet under tittelen og viser døvetolken og taleren på en scene. Taleren står bak en talerstol og snakker mot tre mikrofoner. Det som trolig er skuddsikre glass er plassert foran talerstolen og de to mennene. Talerstolen er dekorert med Sør-Afrikas riksvåpen. Tolken står ved siden av med hendene samlet over magen. Han har et blått bånd rundt halsen, og dette ligner et bånd med legitimasjonskort. Denne detaljen mener jeg derfor konnoterer troverdighet. Nederst i venstre hjørne av dette bildet ser vi en kvinne som også står med hendene samlet foran seg. Bakgrunnen i dette bildet er helt blå, og den minner om veggen i et TV-studio. Kvinnen har på seg en svart dressjakke. Bildet konnoterer også troverdighet.

Etter femte avsnitt i artikkelen er det et bilde av den amerikanske presidenten Barack Obama. Han står foran den samme talerstolen som mannen på det første bildet, og tolken skimtes til høyre for han. Tolken har her hendene oppe foran seg og ansiktet er alvorlig. Obama har blikket ned mot talerstolen. I bakgrunnen ser vi en kvinne med sort sjal på hodet. Dette konnoterer sorg og alvor.

Bildenes materielle form og kulturelle organiseringsmåte er som nevnt knyttet til henholdsvis små bildekomponenter og til en bildespråklig tradisjon. Bildenes meningspotensiale kan imidlertid være utnyttet i ulik grad. I det første bildet tilfellet mener jeg potensialet er utnyttet i stor grad. Leseren får se døvetolken og samtidig en annen tolk

---

innfelt. Begge disse bildene i kollasjen gir derfor troverdighet, samtidig som det er vanskelig for utenforstående å vite hva tolkene egentlig viser.

Denne muligheten har imidlertid videoen med sin dokumentariske fordel. Videoen i artikkelen er trolig hentet fra utenlandske TV-stasjoner som filmet seremonien. På slutten av opptaket krediteres kringkastingsselskapene SABC og APTN for bildene, og disse er knyttet til en pressepool. Det 41 sekunder lange videostrekket viser i hovedsak taleren og døvetolken, men det er også et innklippsbilde av noen av tilhørerne. Etter 13 sekunder ser vi dresskleddede menn som sitter i forsamlingen og lytter til talen. Dette varer i rundt fire sekunder før taleren og tolken vises igjen. Bak disse to skimtes også tilhørere. Noen sitter rett bak, mens andre står ute med paraply i regnet. Det ligger også en video nederst i artikkelen. Denne er også fra seremonien, men handler om president Barack Obama.

Videoens affordans er i stor grad utnyttet. Dette er et filmopptak fra en virkelig hendelse, og den dokumenterer døvetolkens opptreden denne dagen i desember. Dermed kan leseren selv se hvordan tolken gjorde jobben som oversetter under den høytidelige seremonien.

Modalitetens særegenhet blir slik utnyttet til fulle ved at publikum nærmest får inntrykk av å ta del i hendelsen, og selv få vurdere tolkens troverdighet. Den kvinnelige tolkens bevegelser i videoen gir videre en ekstra dimensjon ved at de to tolkene kan sammenlignes mot hverandre.

4.14.2. Skrift og hyperlenker

Artikkelen består totalt av ni avsnitt, og det lengste avsnittet er på sju linjer. Det er ingen mellomtittel i artikkelen, men tre avsnitt er skrevet med uthevet skrift. Dette gjør at artikkelens rytme brytes opp. Etter fem avsnitt kommer det også to linjer skrevet med stor skrift. Her blir leseren gjort oppmerksom på innholdet i videoen øverst i artikkelen.

Skriftens affordans er godt utnyttet ved at leseren får informasjon og relevante opplysninger om hendelsen. Det blir referert til ulike kilder og presise navn og titler på involverte blir gitt.

Artikkelen har tre hyperlenker knyttet til ord og setninger i teksten. To av dem er pekere til nyhetsbyråene The Associated Press, AP og Naharnet.com. Den tredje er en lenke til en annen VG-artikkel som ble publisert 10. desember. Rundt selve artikkelen er det også her en rekke hyperlenker som peker videre til andre sider på VG Nett. Det er også annonser for TV-program og ulike produkter. Disse skiftes ut og er ikke konstante.

Hyperlenkens affordans er godt utnyttet ved at leseren blir sendt videre til kilder som har mer informasjon om saken. Artikkelen i AP er lang og detaljert, og gir enda flere detaljer enn VG-artikkelen. Det samme gjelder artikkelen fra Naharnet. Det er samtidig relativt få hyperlenker i artikkelen, og det kan kanskje skyldes at det er begrenset informasjon om hendelsen.

4.15. Helhetsnivå: multimodale samspill

4.15.1. Kohesjonsmekanismer

I denne artikkelen synes jeg det multimodale samspillet mellom video og skrift er særlig fremtredende. I tittelen kommer en påstand om fra Døveforbundet om at tolken var falsk. Dette er sterke beskyldninger og styrer innholdet i videoen. Også i dette tilfellet mener jeg dette kan betegnes som informasjonskopling hvor det er snakk om utdyping mellom modaliteter. Tittelen spesifiserer hvem det handler om og hva vedkommende har gjort, mens videoen viser kroppsspråket og personens karakter. Dette multimodale samspillet fører til en gjensidig identifisering og forsterkning av budskapet.

Illustrasjon 16: Det multimodale samspillet mellom tekst og bilde skaper gjensidig identifisering og forsterkning av budskapet. Bildet er en skjermdump fra VG Nett.

Et annet samspill som er tydelig er samspillet mellom tekst og bilde litt lenger nede i artikkelen. Under bildet av Obama og tolken står følgende tekst: ”FALSK? Flere hevder at

døvetolken, som her øyensynlig oversetter Barack Obamas tale, ikke kan tegnspråk.” Skriften er her med å styre leseren mot et budskap i bildet, og kan minne om begrepet framing som også var tydelig i artikkelen om Siv Jensen. Denne formen for samspill skaper sammenheng for leseren ved at leseren selv slipper å fylle inn informasjon. Begrepet spesifisering er også relevant her fordi informasjonen i bildet gjør informasjonen i bildeteksten mer spesifikk.

Rytmen i artikkelen er også en synlig kohesjonsmekanisme. Artikkelen veksler mellom tekstdele og visuelle elementer, og slik blir lesetien tydeligere for leseren. Et brudd med denne rytmen blir derfor godt synlig, og eksempel på dette er linjene over bildet av Obama i teksten:

av de døde seerne. Ifølge **AP** sier lederen for Sør-Afrikas døveforbund, Bruno Druchen, at oversetteren var «falsk».

- Han brukte hendene mye, men det var ikke noe mening bak håndbevegelsene, sier Druchen.

Det samme mener det sørafrikanske parlamentsmedlemmet Wilma Newhoudt, melder AP.

Både Druchen og Newhoudt er begge selv døde.

SE DEN ANGIVELIGE DØVETOLKEN I AKSJON I VIDEOVINDUET ØVERST I SAKEN.

SEND INN DINE TIPS OG INNSPILL TIL VG HER

Vet du noe om saken? Tips VG!

TIPS VG

MMS/SMS: 2200
E-POST: 2200@VG.NO
TLF: 22 00 00 00

annons e

MØTEPLASSEN.NO
Finn kjærligheten på nettet

FALSK? Flere hevder at døvetolken, som her øyensynlig oversetter Barack Obamas tale, ikke kan tegnspråk. FOTO: MATT DUNHAM/AP

- Han er en bedrager. Han gjorde ingenting. Det var ikke ett eneste tegn. Han veivete bare rundt med armene, sier Cara Loening til AFP. Hun er leder ved teaterskolen i Cape Town.

Illustrasjon 17: Teksten over bildet av den amerikanske presidenten skiller seg ut i artikkelen og skaper brudd komposisjonen. Bildet er en skjermdump fra VG Nett.

Eksempelet over viser at setningen som er skrevet med store bokstaver bryter med resten av teksten. Her er skriftens affordans godt utnyttet ved at en leseren får en konkret og svært tydelig oppfordring om å se videoen med døvetolken. Dette kan også betegnes som informasjonskopling, og nærmere bestemt som utviding og kontrastering. Bildet av Obama og døvetolken gir i seg selv liten informasjon om at tolken er falsk. Bildet kan isolert sett se ut som en hvilken som helst harmonisk tale utført av den amerikanske presidenten. Dette kontrasteres imidlertid med teksten over hvor det står med store bokstaver at leseren bør se den angivelige døvetolken i aksjon. Bildet får dermed en utvidet betydning på grunn av samspillet med teksten.

4.15.2. Kulturell konteksts og retoriske apellformer

Artikkelen om døvetolken i Sør-Afrika kan blant annet betraktes ut fra den kulturelle konteksten den blir presentert i. VG Nett er del av den norske kulturen hvor juks og bedrag har lav status. Troverdighet og redelighet er verdier som vektet høyt blant nordmenn, og den sør-afrikanske presidenten Nelson Mandela var derfor en høyt respektert person også her med sitt fokus på rettferdighet og frihet. I dette perspektivet blir trolig døvetolkens angivelige juks større enn i andre kontekster.

Videre mener jeg videoen i høy grad appellerer både til mottakerens følelsesregister (pathos) og informasjonsbehov (logos). Det er slik mulig å se de multimodale samspillene med de visuelle modalitetene som utgangspunkt som retoriske strategier fra avsenderens side. Informasjonskoplingen og spesifiseringen mellom tittel og bilde gjør for eksempel artikkelens budskap svært tydelig. Denne kohesjonsmekanismen kan derfor betraktes som en redskap for å nå VG Netts mål om å underholde og oppdatere leseren.

4.16. Delkonklusjon

Også analysen av denne siste artikkelen viser med all tydelighet at mine antakelser om tekstens svekkede betydning ikke nødvendigvis stemmer. Gjennom fire analyser har det blitt klart at teksten har en betydelig rolle i det multimodale samspillet. Modalitetens affordans blir godt utnyttet og sørger for at de visuelle modalitetene blir forsterket.

I videoen om døvetolken ser vi også dette. Videoen og bildet er absolutt vektet høyt i forhold til verbalteksten, og stillbildet med avspillingsikonet fanger umiddelbart oppmerksomheten

---

på nettsiden. Samtidig er den skriftlige modalitetens affordans godt utnyttet og sørger for at de visuelle elementene forsterkes. Dette skaper samspill som avsenderen trolig utnytter retorisk. Verdier som troverdighet og sannferdighet er viktig for nordmenn, og det multimodale samspillet mellom de visuelle og verbaltekstlige modalitetene tydeliggjør dette budskapet.

4.17. Sammenligning og funn

De fire nettartiklene som er analysert i oppgaven handler innholdsmessig om svært ulike tema. Fellesnevneren er imidlertid at de alle tilhører nyhetssjangeren og de kriteriene som ligger til grunn for denne typen journalistikk. Et annet likhetstrekk ved de fire artiklene er de dokumentariske videoene. Samtlige videoer viser hendelser fra virkeligheten og er i liten grad redigert redaksjonelt. Disse hendelsene er videre av sensasjonell karakter og viser frem historier som trolig gjør inntrykk på leseren.

Samspillet mellom de ulike modalitetene i artiklene varierer, men gjennomgående mener jeg skrift og stillbilde i stor grad utnytter hverandres meningspotensiale. Det samme gjelder skriften og videoene. Hyperlenkene er kanskje mindre fremtredende i artiklene, men dette kan også ha noe med denne modalitetens natur å gjøre. Hyperlenkene er mindre synlige og skal kun gi tilbud om mer informasjon. Artikkelen om Paul Walker er imidlertid den teksten som har flest hyperlenker, og dette kan tyde på at det finnes en rekke artikler om skuespilleren eller at det ligger et behov hos publikum for mer informasjon i denne saken.

Det multimodale samspillet kommer altså til uttrykk på forskjellige måter i artiklene. Det kan henge sammen med at kohesjonsmekanismene blir utnyttet i variert grad. I artikkel 1 er for eksempel den funksjonelle spesialiseringen tydelig fordi modalitetens ulike funksjoner blir utnyttet i samspillet. I artikkel 2 er det derimot gjentakelse av budskapet i alle modalitetene, og dette viser en annen måte å skape sammenheng på og det legger til rette for effektiv kommunikasjon. I artikkel 3 er samspillet mellom tittelen og stillbildet særlig sterkt og det multimodale samspillet kan betraktes som en del av retorisk strategi. I artikkel 4 kan samspillet ses i lys av den kulturelle konteksten.

Dermed kan forskningsspørsmålene som ble presentert i innledningen nå gis svar på. Spørsmålene ble formulert slik:

- hvilke modaliteter inneholder nettartiklene?
- hvordan samspiller de ulike modalitetene?
- hvor fremtredende er de ulike modalitetene i artiklene i forhold til hverandre? (er det noen som tar større plass enn andre?)
- hvordan opptrer videoen i forhold til de andre modalitetene?

Det første spørsmålet kan besvares ut fra analysene av artiklene på elementnivå. Disse har vist at artiklene ut fra sosiosemiotiker Gunther Kress sine kriterier om materiell form og kulturskapt organiseringsmåte består av modalitetene video, stillbilde, skrift og hyperlenke. Disse modalitetene har ulike muligheter for å uttrykke mening, og dette potensialet er utnyttet på forskjellig vis.

Det neste spørsmålet handler om hvordan de ulike modalitetene samspiller. Tekstanalysene har vist at samspillet utarter seg på ulike måter. Det gjennomgående er imidlertid at verbaltekstlige modalitetene forsterker de visuelle. Dette kommer blant annet til syne gjennom at modalitetenes ulike egenskaper utnyttes (funksjonell spesialisering), at de ulike modalitetene gjentar det samme budskapet (multimodal redundans) og ved ulike koblinger som skaper sammenheng i teksten (kohesjonsmekanismer).

Analysene av artiklene på helhetsnivå viser hvor fremtredende de ulike modalitetene er i forhold til hverandre. Det er tydelig i alle fire tekstene at videoen som modalitet tar størst plass, og den fanger trolig raskt oppmerksomheten til leseren. Videre viser analysene at skriften som modalitet også utgjør en vesentlig del av artiklene. Samtlige artikler har forholdsvis lange tekstdeler med flere avsnitt og mellomtitler. Hyperlenkene er imidlertid mindre fremtredende og meningspotensialet er ikke utnyttet fullt ut. Samtidig er artikkelen om overvåkningsvideoen et unntak her. Den inneholder en rekke hyperlenker som binder sammen artikler for leseren.

Det siste forskningsspørsmålet handler om hvordan videoen opptrer i forhold til de andre modalitetene. Det har for så vidt kommet frem gjennom de andre svarene. I tillegg er det tydelig at videoens dokumentariske preg gir gyldighet til de andre modalitetene. Videoens sjanger i disse artiklene er derfor et interessant funn som jeg kommer tilbake til i det siste kapitlet.

Avslutningsvis i dette kapittelet vil jeg kort oppsummere funnene som er gjort. Som nevnt over har modaliteten video en betydelig rolle i artiklene. Den er vektet høyt og tar oppmerksomheten i starten av artiklene. Samtidig har jeg funnet at også skriften har en betydelig rolle. Samtlige artikler har solide skildringer som inneholder mye informasjon og presise faktaopplysninger. Skriftens affordans er godt utnyttet og sørger for at de visuelle modalitetene blir forsterket. blant annet gjennom gjensidig identifisering og forsterkning.

5. Intervjuer

Funnene som er gjort hittil i denne avhandlingen er basert på tekstanalyse i et sosiosemiotisk perspektiv. Artikkene er spaltet ned til modaliteter som har blitt vurdert både på elementnivå og helhetsnivå, og videre satt inn i en kulturell kontekst. I denne delen vil jeg imidlertid ta et skritt tilbake og rette blikket mot de som *produserer* artiklene på VG Nett.

Alle nettartiklene er laget av minst en journalist og noen ganger en egen fotograf. Innholdet i artiklene er knyttet til redaksjonelle mål og retningslinjer, og overholdes av redaktørledet. Jeg har derfor intervjuet redaktøren for VGTV, Jo Christian Oterhals og to journalister på VG Nett. Oterhals har jobbet i VG siden 1998 og har dermed god oversikt over utviklingen av nettavisen. Journalistene er en del av VG Netts nyhetsredaksjon og produserer nettartikler daglig. De må derfor ta en rekke mer eller mindre bevisst valg knyttet til form og innhold, og dette kan gi nyttige perspektiver på næranalysene i oppgaven. I det følgende kapittel vil jeg derfor presentere innholdet i de kvalitative forskningsintervjuene som er gjort.

5.1. Intervju med redaktøren i VGTV

Intervjuet med redaktøren for VGTV, Jo Christian Oterhals ble gjort i VG-huset i Akersgata i Oslo onsdag 26. mars. Samtalen tok rundt en time og ble tatt opp med en lydopptaker. Selve gjennomføringen av intervjuet ble gjort med utgangspunkt i intervjuguiden jeg tidligere har utarbeidet (se vedlegg).

Oterhals har som nevnt jobbet i VG siden 1998, og har slik vært med på store deler av utviklingen av VG Nett. Han har også vært tett på prosessen med etableringen av direktesendt TV og video på nett, og kan derfor gi en viktig oppsummering av VGs netthistorie. I det følgende blir noen av disse punktene presentert før jeg går inn på redaktørens oppfatning av videoen og tekstens rolle i nettartikler.

5.1.1. Den første videoen

Oterhals forteller at den første egenproduserte videoen for VG ble laget den 16. februar i 1998 under OL i Nagano. En journalist hadde filmet og intervjuet den norske alpinisten Hans Petter Buraas ("Burre"):

Han redigerte det på bussen som tok folk tilbake til presselandsbyen. Jeg tror det var to og en halv time fra stedet. Han redigerte det på pcen sin og sendte det hjem via telefon. Et lite frimerke av en video. Et kort intervju med Burre. Det var på en måte den første egenproduserte videoen vi gjorde. Og fra da av og ut så var det relativt sporadisk vi gjorde sånne ting (personlig kommunikasjon, 26. mars 2014).

Oterhals forteller videre at det var først rundt sommeren 2001 at VG ble mer systematiske i forhold til publisering av video på nettet, og at de på denne tiden vurderte å ansette egne folk til dette. Det ble produsert flere ulike videoer, og VG inngikk avtaler med leverandører som tilbød levende bilder. Disse videoene inneholdt blant annet sportshøydepunkter, men også konsertopptak. Noen konserter ble også avviklet på en liten veranda i VG-huset, forteller Oterhals. Disse ble filmet og lagt ut som video på VGs nettside.

5.1.2. Vendepunkt med Britney Spears

Redaktøren mener for øvrig at et av de aller største høydepunktene for VG Nett, var da den amerikanske popartisten Britney Spears holdt konsert i Oslo Spektrum sommeren 2000:

...det er latterlig å tenke på nå selvfølgelig, men det var jo når Britney Spears skulle ha konsert i Oslo Spektrum og vi var til stede på pressekonferansen, og jeg husker at 400 mennesker fulgte den pressekonferansen samtidig. Det var direkte. Det var kanskje den første store direktesendinga vi gjorde. 400 fulgte det samtidig. Da hadde vi nådd grensen for kapasiteten vår. Da greide vi ikke å levere mer (personlig kommunikasjon, 26. mars 2014).

Denne erfaringen gjorde at VG fortsatte å eksperimentere med levende bilder på nettet. Men Oterhals sier de satte videoarbeidet for alvor i system først i 2007:

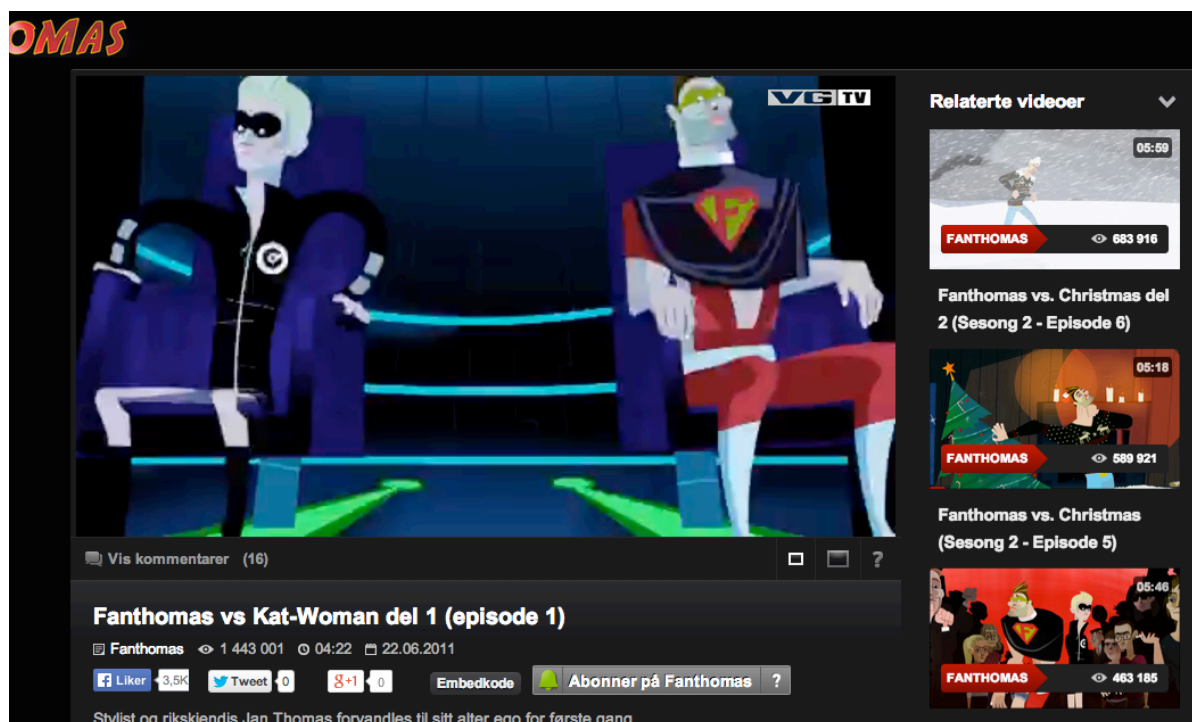
...da hadde vi eksperimentert med dette lenge og så fant vi ut at hvis vi skal gjøre dette her litt mer systematisk så må vi sette på mer enn en person. Kanskje vi skulle finne et merkenavn, disse tingene der. Det var da vi kom opp med navnet VGTV og da satte vi ned en liten stab bestående av fire stykker, tror jeg. Og av de fire så er det vel kanskje bare en eller to som jobber her fremdeles i VGTV (personlig kommunikasjon, 26. mars 2014).

Videoene som ble produsert på denne tiden omtaler Oterhals som ”kattunge og ekorn-videoer”, og viser til kuriøse dyrefilmer. Han forteller at dette var en periode hvor redaksjonen prøvde å finne ut hva de kunne få til. De fikk avtale med nyhetsbyrået Reuters og redigerte klipp som ble lagt ut på VG Nett.

5.1.3. Selvtillit med “Fanthomas”

Etter hvert ble selvtilliten på videopubliserings merkbart bedre i VG. Det hang sammen med den animerte serien ”Fanthomas” som ble lansert i 2009. Den handlet om TV-kjendis og stylist Jan Thomas som superhelt. Serien ble utviklet av komiker Anders Bye og Jesper Sundnes.

Sjøl i dag er det jo ingen enkeltkonsept som vi har hatt som har hatt den typen sjåertall. Og det ga oss jo en sånn sjøltillit. Det ble et vendepunkt for web-TV. Og kanskje det viktigste for oss var at vi oppdaga at VGTV ikke trengte å gjøre akkurat de samme tinga som VG alltid hadde gjort, og at vi kunne begynne å underholde litt. VG har jo alltid skrevet om nyheter, sport og underholdning, men nå trengte vi ikke bare skrive om underholdning, men nå kunne vi faktisk også levere underholdning. Og da begynte vi å investere mye mer penger i underholdningsprogram (personlig kommunikasjon, 26. mars 2014).

Illustrasjon 18: Den første episoden av Fanthomas ble sendt på VG Nett i 2009. Bildet er en skjermdump fra VG Nett.

5.1.4. Video på nett

VG Nett har i dag rundt 2 millioner lesere. På spørsmål om hvor viktig *video* har blitt for VG Nett svarer VGTV-redaktøren slik:

Det har blitt helt vesentlig for det som vi driver på med, og bare på ett år vil jeg si det skiftet har vært fundamentalt. Fordi inntil et visst punkt, og sånn er det jo på mange måter enda, for VG sin del på nett, så spiller det jo ikke helt den store rollen om måten vi formidler en nyhet på er på video eller om det er med tekst eller med bilder så lenge vi velger den formen som er den beste måten å levere den delen av historien på. Det har vært det førende utgangspunktet vårt alltid. Men etter at vi begynte å vekte mer og mer i retning av direktesending og direktedekning av en del drama, så ser vi at direktebilder spesielt er ekstremt viktig (personlig kommunikasjon, 26. mars 2014).

Oterhals mener samtidig at brukerperspektivet er et viktig aspekt i forhold til valg av video eller stillbilde. ”Det å faktisk å ta valget om å sjå video på nett det er et mye mer involvert valg enn det er å sjå på bilder”, sier Oterhals (ibid., 2014). Han mener dette blant annet handler om tidsbruk og at leseren må være villig til å investere tid på en helt annen måte ved videobruk enn ved konsumering av stillbilder og tekst.

Tekst eller bilder har du registrert og arkivert på brøkdelen av et sekund, og du husker det til evig tid hvis det er et godt bilde. Men en video må du investere minimum ett minutt kanskje to minutter. Så det er i hvert fall min personlige hypotese at som forbruker eller som sjåer eller som leser, eller hva vi skal kalle det nå på nett, så må du ta et mye mer aktivt og bevisst valg til at du ønsker å konsumere akkurat det her (personlig kommunikasjon, 26. mars 2014).

Oterhals sier også at det er bevissthet rundt hvordan de ulike elementene i en artikkel spiller sammen i en nettartikkel. Han forklarer det slik:

Til å begynne med så var jo video én ting og artikkelen noe annet. Det er jo derfra vi kommer på mange måter. Det vi har slutta med er at artikkelen er en oppsummering av det som skjer i videoen. De skal på en måte utfylle forskjellige ting. De skal jo henge sammen, men det skal være mulig å konsumere artikkelen uten at du skal være nødt til å sjå den videoen. Det er et viktig poeng. Det har liksom vært et prinsipp som vi har styrt VG Nett etter på så mange fronter vil jeg si (personlig kommunikasjon, 26. mars 2014).

Oterhals utdyper hvordan redaksjonen tenker med et eksempel fra 25. mars 2014 da leder i Arbeiderpartiet, Jens Stoltenberg snakker til landsmøtet.

Det beste vi hadde mellom klokka 14 og 15 går på Jens Stoltenberg sin tale til landsmøtet. Det er jo faktisk at han taler til landsmøtet. Det er jo ikke hva vi kan trekke ut av essensen mens han taler, men

det er talen. Da er det det! Det er den videoen! Men for de fleste av oss så var det en omfattende prosess å skulle følge en sånn greie. Så litt senere på kvelden så er det jo utdragene eller disse artiklene vi skriver som er viktige (personlig kommunikasjon, 26. mars 2014).

VGTV-redaktøren sier videre at videoene de publiserer har ulik karakter. Noen er uredigerte, mens andre er bearbeidet og klippet av en journalist. Han sier ambisjonen er å ha direktesendinger så ofte som mulig. Dette har der erfart er en sikker vinner i forhold til gode seertall.

5.1.5. Tekstens rolle

Oterhals blir spurt om tekstens betydning i artiklene på VG Nett. Han sier at teksten blant annet er viktig fordi det å konsumere video er en høy terskel for mange lesere. Han utdyper dette slik:

Vi kan jo si det så enkelt som at fire av fem VG Nett-lesere velger å ikke konsumere video, og det er en femtedel som gjør det. Så det ville jo vært en utrolig dum strategi av oss å slutte med å skrive. Det hadde i hvert fall vært "the famous last words" fra den redaktøren som tok den beslutningen vil jeg si! (personlig kommunikasjon, 26.mars 2014).

Samtidig er det et mål for VG å kunne tilby de leserne som ønsker det dybde og refleksjon. Nettsidene skal helst bestå av flere lag:

Det er kanskje noen som ønsker å gå djupere. De skal kunne grave seg ned i den minste detalj. Dette begynte vi med allerede under den første Orderud-rettsaken hvor vi hadde da nøyaktige rettsreferat. Dette var jo før vi kunne streame live. Så vi hadde nøyaktige rettsreferater med hvert ord som ble sagt i den saken. Vi har alltid tenkt det som ei lagkake hvor du skal kunne gå så djupt ned som du vil. Og litt sånn tenker vi i dag også (personlig kommunikasjon, 26.mars 2014).

Redaktøren forklarer videre at dette også handler om ressurser og om videokompetanse. Han forteller at majoriteten av journalistene i VG er skrivende journalister, og at et lite fåtall er profesjoniserte på video. Av de rundt 230 journalistene er nærmere 180 av dem skrivende journalister. I det følgende skal intervjuene med to av disse journalistene presenteres.

5.2. Intervju med journalister på VG Nett

De to journalistene som er intervjuet ble kontaktet på epost i mars, og svarene ble gitt den 16. og 19. april 2014. Grunnen til at disse intervjuene ikke er gjort ansikt til ansikt er knyttet til praktiske hensyn. Jeg har videre valgt å la journalistene være anonyme fordi jeg mener deres identitet ikke er viktig for denne oppgaven. For enkelthets skyld omtaler jeg journalistene som journalist 1 og journalist 2. Journalist 1 har jobbet i VG Nett siden 2011. Journalist 2 har jobbet i VG Nett siden 2012, men begynte å jobbe i VGTV i 2013. Journalistene poengterer at de svarer på spørsmålene ut fra hvordan de selv tenker i en produksjonsprosess og ikke kan svare for andres vurderinger i redaksjonen.

Journalistene har fått spørsmål om hvordan de prioriterer modaliteter i en artikkel, hva slags rolle videoen spiller og hvordan de vektlegger tekst. Utgangspunktet har vært intervjuguiden jeg har laget på forhånd (se vedlegg).

5.2.1. Videoens rolle

Begge journalistene er godt vant med å lage nettartikler som inneholder flere modaliteter. På spørsmål om hvordan journalist 1 prioriterer disse elementene svarer han at ”dersom vi har video av det som omtales, trumfer det bilder i toppen av artikkelen. Da blir bilder lagt lenger ned i artikkelen, eventuelt som en bildespesial i bunnen” (personlig kommunikasjon, 16. april 2014). Han utdyper at det er sjelden at han publiserer enkeltstående bilder/bildeserier uten at det får en viss tekstomtale. Det skjer en gang i blant og da er bildene vurdert til ”å være så bra at de kan stå alene med korte bildetekster” (ibid).

Journalist 1 viser hvordan han prioriterer om han skal dekke en hendelsesnyhet ”der vi skal vinne kampen om å være først ute med det siste”:

1. Tittel og ingress
2. Publisert
3. Oppdater med litt brødtekst
4. Få inn bilde, evt direktevideo
5. Fyll på med mer tekst, bilder og videoklipp

Videre forteller han at i et pågående nyhetsdrama kan en direktevideo være bærende for

dekningen på VG Nett. ”Ofte tar vi i bruk VG Direkte i samspill med direktevideo, fremfor å lage nye manus hele tiden. Når den løpende utviklingen i en sak er så godt som over, blir teksten antakelig det viktigste, supplert av bilder og videoklipp” (personlig kommunikasjon 16. april 2014).

Journalist 2 forklarer at det viktigste når hun prioriterer video “er at den tilfører noe som ikke tekstsaken alene kan stå for” (personlig kommunikasjon 19. april 2014). Hun utdyper at videoen visuelt bør dokumentere det hun skriver om, demonstrere noe eller inneholde mer fakta og intervju enn tekstsaken har plass til. Videre mener hun bildene aller helst bør være noe annet eller noe mer enn det som vises i videoen. Hun mener gode portrettbilder er et eksempel på dette. Videre understreker hun at videoen spiller en viktig og unik rolle i en nettartikkel:

Utelukkende fordi den har evnen til å få med seg flere lesere, kanskje der noen ikke er like gode til å lese og foretrekker fortelling, eller der formatet i en tekstsak ikke strekker godt nok til for å dokumentere det man skriver om”. En video er viktigere enn noe annet fordi folk får en helt annen oppfattelse av saken, intervjuobjektene og innholdet. Videobevis er mer ufarget enn språket (personlig kommunikasjon 19.april 2014).

5.2.2. Tekstens rolle

På spørsmål om hvordan teksten vektlegges i forhold til video og bilder svarer journalist 1 at dette er avhengig av om det er snakk om løpende hendelser eller enkeltstående saker/artikkelserier. Han forklarer at i løpende saker tillegges tekst størst vekt helt i startfasen, og særlig dersom de ikke har direktevideo. Så endrer det seg litt for ”i mellomfasen legger vi stor vekt på bilder og video. I slutfasen, når den løpende utviklingen har lavere frekvens, får teksten større vekt igjen, supplert av bilder og videoklipp” (ibid).

Journalist 1 mener videre at tekst i enkeltsaker vil ha liten verdi dersom det ikke suppleres av bilder og eventuelt video. Derfor jakter han og de andre journalistene alltid iherdig på dokumentasjon og illustrasjoner i form av bilder og video, skriver han.

Journalist 2 mener teksten vektlegges ut fra det hun kaller nyhetspyramiden. Hun forklarer dette slik:

Det viktigste først, alltid siste nytt, prioritere å ikke stamme for mye i språket, skal være lettfattelig og forståelig. Bør dessuten alltid ha en faktaboks til slik at ingen går ut fra artikkelen like spørrende som når de trykket seg inn på den (personlig kommunikasjon 19. april 2014).

Kort oppsummert mener journalistene at levende bilder er unikt i en nettartikkel og at dette er noe de streber etter å få tak i. Samtidig understreker de at prioriteringen av elementene i en nettartikkel er avhengig av sjanger og fasen i en eventuell nyhetsprosess. Begge mener tekst er viktig i tilknytning til bilder, og at det skal mye til før de lar et bilde stå alene i en artikkel.

5.3. Delkonklusjon

Intervjuene med redaktøren i VGTV og journalistene på VG Nett viser at de i stor grad har sammenfallende syn på videoens og tekstens rolle. Redaktøren trekker imidlertid også frem kompetansesituasjonen i VG som en av årsakene til at skriften får stor plass.

Nettjournalistene knytter tekstens rolle til journalistiske kriterier og mener tekstens betydning avhenger av den løpende nyhetsprosessen. Begge journalistene konkluderer for øvrig med at artikkelen til slutt ender opp med rikelig tekst sammen med andre modaliteter.

Intervjuene viser også at artikkelens komposisjon er nært forbundet med leserens behov. Oterhals poengterer at det er tidkrevende å konsumere en video, og at det utfordrer leseren til å utøve en bevisst handling. Dette perspektivet gjør at redaksjonen også tilbyr publikum artikler som er uttrykt ved tekst og stillbilder, og som ikke krever bruk av video.

I den neste delen av avhandlingen vil jeg diskutere funnene som er gjort i begge de to undersøkelsene. Resultatene fra tekstanalysene med modalitetsteorien og mediehistorikken som bakteppe diskuteres opp mot de tre forskningsintervjuene.

6. Avslutning og diskusjon av funn

Utgangspunktet for avhandlingen var å undersøke videoen og tekstens rolle i nettartikler, og finne ut om teksten har blitt svekket av den visuelle dreiningen i nettmediene. For å gi svar på dette formulerte jeg en problemstilling som handler om hvilken rolle videoen spiller i det multimodale samspillet på VG Nett. Det teoretiske rammeverket er forankret i sosiosemiotikk og mediehistorikk, og metoden har vært basert på elementer fra det kvalitative forskningsfeltet. Metodene har videre vært knyttet til tekstanalyse og kvalitative forskningsintervju.

Gjennom tekstanalysene av artiklene på VG Nett har jeg funnet at videoen spiller en sentral rolle i det multimodale samspillet, men at teksten i stor grad bidrar til å forsterke det visuelle innholdet. Dette kommer tydelig frem i samspillet mellom stillbilde og bildetekst, og mellom bildetekst og video. Alle de fire artiklene som er analysert har en video i starten og bildeteksten under oppfordrer til å se innholdet. Dette bidrar til gjensidig forsterkning og identifisering.

Funnene viser videre at artiklene er relativt avhengig av de ulike samspillene for å kommunisere effektivt. Alle artikler består av minst tre modaliteter, og samspillene dem i mellom er relativt like. Jeg mener dette viser en form for kommunikasjon som kan sies å kjennetegne nettjournalistikken. Samtidig er det viktig å påpeke at artiklene i dette tilfellet representerer en liten del av den totale nettproduksjonen på VG Nett.

Dreiningen mot det visuelle er at annet funn som blant annet kommer frem gjennom intervjuene med de tre ansatte i VG. Redaktøren forteller at videoen har utviklet seg til å bli en sentral del av nettavisen, og at levende bilder presenteres på ulike måter på VG Nett. Det visuelle er rettet mot direkterapporteringer og egne TV-program på nettsidene i tillegg til å ligge som en video i nettartiklene. Målet for redaksjonen med de levende bildene er uansett å vise frem noe aktuelt og gjerne sensasjonelt.

6.1. Paralleller til attraksjonsfilmen

Disse kvalitetene var også typiske for attraksjonsfilmen på begynnelsen av 1900-tallet. Filmene som ble presentert i forkant av kinofilmene viste frem aktuelle og

sensasjonspregede hendelser. En kortfilm fra Bjørnstjerne Bjørnsons begravelse i 1910 er et eksempel på dette.

Illustrasjon 19: En skjermdump fra YouTube viser starten på en kortfilm fra Bjørnstjerne Bjørnsons begravelse i Trefoldighetskirken i Kristiania i 1910. Attraksjonsfilmene minner om de korte videoene i nettartiklene på VG Nett.

Attraksjonsfilmene skulle appellere til publikums nysgjerrighet og interesse, og i tillegg var folk også den gang opptatt av aktuelle hendelser (Sørensen, 2001). Filmene viste derfor opptak fra virkeligheten som spilte på det sensasjonelle og det nyhetsfokuserte. Jeg mener derfor det er mulig å se likhetstrekk mellom disse og dagens nettvideoer. Analysen av ”Morna Jens”-videoen bærer i stor grad preg av ønsket om å vise frem noe spektakulært for publikum. Samtidig er dette en reell hendelse som gjengis uten redigering, og videoen får dermed også en dokumentarisk nyhetsverdi. De samme trekkene er også tydelige i videoen om døvetolken. Her er det sensasjonelle knyttet til at tolken ikke kan å tolke, og dette forsterkes ytterligere ved at han har i oppdrag å oversette den amerikanske presidentens tale.

Attraksjonsbegrepet mener jeg også kan knyttes til hyperlenkingen i VG-artiklene. I artikkelen om elgkalven er teksten knyttet til et saksunivers med tittelen *Utrolige historier*. Denne oversikten presenterer en rekke kuriøse artikler som handler om alt fra en 16-årig blindpassasjer som gjemte seg i et hjulrom på et fly til historien om en raner som ble et mattegeni etter å ha blitt slått helseløs.

6.2. Verbaltekstens vesentlighet

Videre mener jeg å ha funnet at det er gjennomgående at det multimodale samspillet forsterker budskapet i artikkelen. Det er liten tvil om hva nettartiklene handler om, og kohesjonsmekanismene skaper slik en klar lesesti for leseren. Dette er ikke et overraskende funn med tanke på at VG Nett er en tabloid nettavis som har som formål å nå flest mulig lesere. Samtidig kan sammenligninger med monomodale tekster kanskje gi andre svar på dette. Eksempelene jeg har tatt utgangspunkt i er relativt likt komponert, og bruk av andre typer VG Nett-artikler kunne gi andre funn.

Jeg finner likevel oppdagelsene fra analysene mine interessante fordi de understreker fremveksten av og det økte fokuset på video på nett. Jeg mener det også er ny kunnskap at verbalteksten fortsatt utgjør en stor del av nettartiklene. Det er ingen automatikk i at levende bilder utelukker den skriftlige modaliteten. Dette påpeker også VG-redaktøren Jo Christian Oterhals og journalistene i intervjuene. Journalistene peker på at de bruker de midlene som best kan hjelpe frem budskapet i en artikkel. Oterhals trekker også frem at videoen er et krevende element for leseren fordi den krever leserens tid. I tillegg må leseren gjøre et aktivt valg for å få se den. Et bilde konsumeres på svært mye kortere tid enn en video på rundt 1 minutt, og slik er også stillbildet fortsatt en viktig modalitet.

6.3. Svar på problemstillingen

Avhandlingen viser at videoen samspiller med flere modaliteter i artiklene på VG Nett. Samspillet gir seg utslag på flere måter, men det gjennomgående er at modalitetene forsterker hverandre og at særlig skriften spesifiserer meningspotensialet i videoen og stillbildet. Videoen har en fremtredende rolle og tar stor oppmerksomhet i en artikkel. Analysene har også vist at verbalteksten fortsatt har en vesentlig posisjon i nettartiklene til tross for de visuelle modalitetenes forrang. Problemstillingen blir dermed besvart på flere måter gjennom oppgaven.

Det er på mange vis unaturlig å forsøke å skille modaliteter fra hverandre i en nettartikkel. Analysen av artiklene viser at helheten er noe mer enn de ulike komponentene enkeltvis. Jeg tror også det multimodale samspillet kan oppleves noe ulikt ut fra hvilken bakgrunn leseren har med seg, og at én modalitet for noen virker sterkere enn på andre. Likevel har modalitetsbegrepet vært et verdifullt verktøy som har gitt muligheter til å diskutere moderne

kommunikasjonsformer. På samme måte har mediehistorikken vært et nyttig bakteppe. Utviklingen av mediene og ikke minst de ulike egenskapene de representerer er viktige påminnelser om at fortid og nåtid henger sammen også innenfor journalistikken. Det er mulig å se avtrykk fra både TV-mediet, radioen, fotografiet, filmen og papiravisen i dagens nettartikler. Det letter også arbeidet med disse tekstene fordi de nye kommunikasjonsformene har kjente elementer og egenskaper.

Drivkraften er også trolig den samme for journalister i dag som for hundre år siden. Intervjuene med VG-redaktør Jo Christian Oterhals og de to nettjournalistene bekrefter viktigheten av video i deres produksjon fordi denne ofte appellerer til publikum. Samtidig understreker de at det viktigste ikke er å for en hver pris ha med en video i artikkelen, men å kunne nyttegjøre seg av det virkemidlet som til en hver tid er best for å nå fram til leserne. Dette viser at retoriske virkemidler fortsatt har en avgjørende betydning for dagens nettaviser, og at videoens rolle er sentral fordi den har en unik mulighet til å bevege mennesket og at også teksten er viktig for blant annet å understreke denne egenskapen.

7. Litteraturliste

- Alvesson, M. & Sköldbberg, K. (2008). *Tolkning och reflektion: vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Askeland, N., Otnes, H., Skjelbreid, D. & Aamotsbakken, B. (2003a). *Tekst i tale og skrift. Innføring i tekstarbeid* (Vol. 2). Oslo.
- Askeland, N., Otnes, H., Skjelbreid, D. & Aamotsbakken, B. (2003b). *Tekst i tale og skrift. Innføring i tekstarbeid*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Bastiansen, H. G. & Dahl, H. F. (2008). *Norsk mediehistorie*. Oslo: Universitetsforlaget.
- De nasjonale forskningsetiske komiteene. (2013). *Kvalitative og kvantitative forskningsmetoder - likheter og forskjeller*. Lokalisert, på <https://www.etikkom.no/Forskingsetikk/Etiske-retningslinjer/Medisin-og-helse/Kvalitativ-forskning/1-Kvalitative-og-kvantitative-forskningsmetoder--likheter-og-forskjeller/>
- Digitalradio Norge. (2013). *Hva er digitalradio?* Lokalisert, på <http://radio.no/digitalisering/hva-er-digital-radio/>
- Engebretsen, M. (2007). *Digitale diskurser: nettavisen som kommunikativ flerbruksarena*. Kristiansand: Høyskoleforl.
- Engebretsen, M. (2010). *Skrift/bilde/lyd: analyse av sammensatte tekster*. Kristiansand: Høyskoleforlaget Norwegian Academic Press.
- Fordal, J. A. (2014). *Nettets historie*. Lokalisert, på <http://www.nrk.no/organisasjon/nettets-historie-1.6607849>
- Gunning, T. (1986). *The Cinema of Attraction: Early Film, Its Spectator and The Avant-Garde*. Lokalisert, på <http://www.columbia.edu/itc/film/gaines/historiography/Gunning.pdf>
- Johansen, G. S. (2012). *Spår papiravisens død før 2025*. Lokalisert, på <http://www.journalisten.no/node/38224>
- Kress, G. (2003). *Literacy in the new media age*. London: Routledge.
- Kress, G. (2010). Multimodality. A social semiotic approach to contemporary communication R. T. F. Group (Red.), Lokalisert på URL| doi:DOI
- Kristiansen, N. (2009). *Dyra vi ikke skreiv om*. Lokalisert 20.04., på <http://www.forskning.no/blog/ninak/217494>
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2012). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Kvåle, G. (2012). *Multimodalt samspill i bildeskriftkomplekser: en sosialsemiotisk undersøkelse av relasjoner mellom skrift og bilde*. Universitetet i Agder, Fakultet for humaniora og pedagogikk, Kristiansand.
- Landow, G. P. (2006). *Hypertext 3.0: Critical Theory and New Media in an Era of Globalization*. Baltimore, Maryland, The United States of America: The Johns Hopkins University Press.
- Lerøen, M. O. (2014, 07.05.2014). *Annonseinntektene stuper for avisene*. Lokalisert, på <http://www.nrk.no/hordaland/papiravisenes-inntekter-stuper-1.11705048>
- Løvland, A. (2006). *Sammensatte fagtekster: en multimodal utfordring? Å lese i alle fag*, journal.
- Løvland, A. (2007). *På mange måtar. Samansette tekstar i skolen*. Bergen: Fagbokforlaget.

-
- Løvland, A. (2010). *Multimodalitet og multimodale tekster*. *Tidskriftet Viden om læsning*. Lokalisert 7, på <http://www.videnomlaesning.dk/wp-content/uploads/Anne-Lovland.pdf>
- Medienorge. (2014). *Lesing av papiravis og nettavis en gjennomsnittsdag*. Lokalisert, på <http://medienorge.uib.no/>
- Pedersen, M. (2013). *Forretning og fornøyelser. Stumfilmtidens kinokultur i Norge 1910/1925*. PhD-avhandling. NTNU, Trondheim.
- Samferdselsdepartementet og Kulturdepartementet. (1999). *Konvergens. Sammensmelting av tele-, data- og mediesektorene*. (NOU 1999:26). Lokalisert på <http://www.regjeringen.no/Rpub/NOU/19991999/026/PDFA/NOU19991999002600ODDDPDFA.pdf>.
- Statistisk sentralbyrå. (2014). *Norsk mediebarometer , 2013*. Lokalisert, på <http://www.ssb.no/medie>
- Sørensen, B. (2001). *Å fange virkeligheten. Dokumentarfilmens århundre*. Lokalisert, TNS Gallup. (2013). *Andel som har smarttelefon*. Lokalisert, på <http://www.medienorge.uib.no/statistikk/medium/ikt/379>
- van Leeuwen, T. (2005). *Introducing social semiotics*. London: Routledge.
- Verdens Gang AS. (2011). *Mediehuset VG*. Lokalisert, på <http://vginfo.vg.no/>

Andre referanser

Kroningen av Kong Haakon. Lokalisert på YouTube 07.05.2014:

<http://www.youtube.com/watch?v=US4vvUAVyQ0>

Begravelsen av Bjørnstjerne Bjørnson. Lokalisert på YouTube 07.05.2014:

<http://www.youtube.com/watch?v=vOuwQnPph6Q>

8. Vedlegg

Intervjuguide VGTV-redaktør

Oversikt over områder og punkter som skal diskuteres under intervju med VGTVs redaktør Jo Christian Oterhals:

- Videoens historie i VG
  - tidspunkt: når kom den første videoen og hvordan har utviklingen vært
  - sjanger: hvilke type videoer ble vist
- Videoens betydning for VG Nett
  - overordnet for VG
  - spesielt for VG Nett
- Ulikheter og egenskaper ved video, stillbilder, tekst og hyperlenker
  - Type videoer. Redigerte vs uredigerte
  - Skjermtdump som stillbilder
- Bevissthet rundt multimodalt samspill i nettartikler på VG Nett
- Tekstens rolle i artiklene
  - hvordan anses tekst i nettartikler?
  - hvilken påvirkning fra visuell dreining?
- Fremtidens VG Nett
  - hvordan vil videoene blir brukt fremover?

Intervjuguide nettjournalister

Spørsmål sendt på epost til to nettjournalister i VG:

- hvor lenge har du jobbet i VG som nettjournalist?
- hva legger du vekt på i produksjonen av en nettartikkel?
- hvordan prioriterer du hvilke elementer (video/tekst/bilde/hyperlenke og lignende) som skal med i en nettartikkel?
- hva slags rolle vil du si at videoen har i forhold til andre elementer i en nettartikkel?
  - hvorfor legges det ofte video i bildefeltet under hovedtittelen?
- hvordan vektlegges tekst i forhold til video og bilder?

